

R. PÄTS

Laulik

VI KLASS

A-30105

RIHO PÄTS

LAULIK

VI KLASSILE

9. trükk

KIRJASTUS „VALGUS“

TALLINN 1970

Kunstiliselt kujundanud E. Tali

- Kinnitatud Eesti NSV Haridusministeeriumi poolt.

2

Tartu Riikliku Ülikooli

Raamatukogu

75073

ARHIIVKOGU

Au nõukogude võimule

Võimsalt, pidulikult M. Issakovski

V. Zahharov

1. Sa õit - se, kas - va, veel võim - sa - maks saa, me

suu - re töö ja mõt - te maa. See maa, kus laas - tas - ki

sõ - ja õud, kuid võit - jaks jäi rah - va jõud.

Au sul - le, i - - sa - maa õit - sev,

kõ - la - gu si - nust me laul, a - la - ti

töö - tav ja võit - lev, kõi - ki - des keel - tes sul au!

2. Me võimsat liitu nii kindlana me kätest ükski võim.
siin hoidku iga rahvahõim. Au sulle, isamaa õitsev...
Siis võidulippe ei võtta saa

*) piu — rohkem

Oled seisnud tormikaartel

J. Kärner

Kindlalt, julgelt

E. Kapp

The musical score is written on five staves in G major (one sharp) and common time (C). It features a melody line and a piano accompaniment. The lyrics are in Estonian. The score includes dynamic markings: *f* (forte) at the beginning, *mf* (mezzo-forte) in the second line, and *p* (piano) in the third line. The lyrics are: 1. O - led seis - nud tor - mi - kaar - tel muistsest a - just murd - ma - ta Lää - ne me - re ran - nal, saar - tel, mei - e ar - mas Ees - ti - maa. Sind on hoid - nud vi - sa, vap - per, si - nu rah - va töö ja tap - per.

2. Sajandeid sa pole näinud päikest oma lastega. Siiski kord on täide läinud sinu lootus, sünnimaa. Nüüd sa vaba rahvast kannad, meile loovat rõõmu annad.

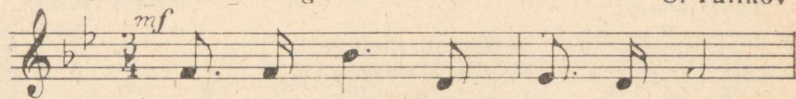
3. Oma muistse mullajõuga mehemeelt meis toidad sa, oma relva, töö ja nõuga kaitseme sind, kodumaa. Seisma jääd sa igavesti võimsas Liidus, vaba Eesti!

Lenin on meiega

L. Ošanin

Rahulikult. Suursuguselt

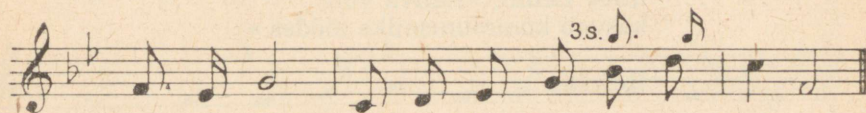
S. Tulikov

1. Päe - vi, aas - taid möö - dub reas—

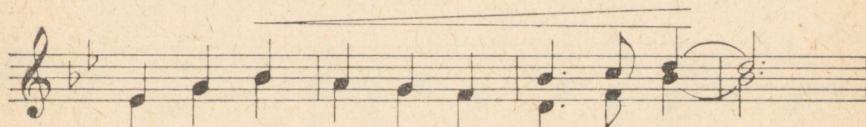
suur i - dee me rah - vast tee - nib. Mee - lest min - na

eal ei saa • kõi - gil kal - lis ni - mi: Le - nin.

Le - nin on mei - e - ga! Maa - il - ma val - gus ta.

Tu - le - vik hel - ge on mei - e ees. —

Töö - rik - kais päe - va - des, mu - re - des, rõõ - mu - des

Le - nin meis e - la - ma jääb! —

1. Päevi, aastaid möödub reas —
suur idee me rahvast teenib.
Meelest minna eal ei saa
kõigil kallis nimi: — Lenin.

Refrään:

Lenin on meiega!
Maaailma valgus ta.
Tulevik helge on meie ees.
Töörikkais päevades,
muredes, rõõmudes
Lenin meis elama jääb!

2. Siis kui rahva võimu koit
võimsalt paiskus orjaöösse,
ütles Lenin: «Rahva võit
kasvab kommunismiks töödes.»

Refrään.

3. Juhiks meil on nüüd partei,
käies leninlikke radu;
igas töös ja mõttes meil
elab Lenin aastasadu.

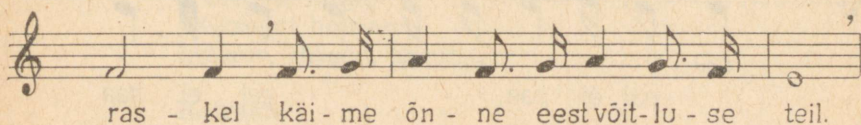
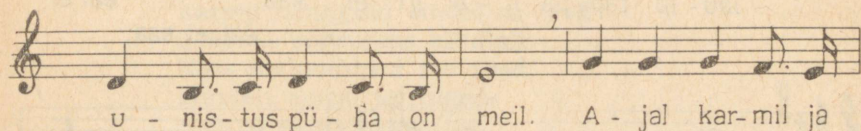
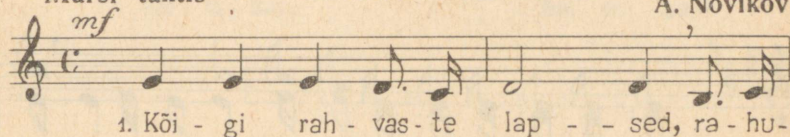
Refrään.

Maailma Demokraatliku Noorsoo hümn

Marsi taktis

L. Ošanin

A. Novikov

sa, võim-salt sa, se - da
kõ - la sa, kõ - la sa,

lau - lu tap - pa ii - al - gi ei saa, eal ei
eal ei saa,

saa, eal ei saa!
eal ei saa, eal ei saa

Noor - - - te - ga koos, se - da
Noorte ga, noorte - ga koos

kor - da - vad maa - il - ma maad. Se - da

lau - lu tap - pa ii - al - gi ei saa, eal ei
eal ei saa,

2. Sõjasõpru sa hindad,
 karme lahinguid rindel sa tead.
 Jäävaks sõpruseks kindlalt
 liitis õiglane veri me read.
 Hingelt ausad ja julged
 noored — meiega tulge!
 Rahvaste õnne,
 päikselist homset
 hoiame, sõbrad, käes!

Refrään:

Noorte sõpruslaul, nüüd kõla võimsalt sa,
 võimsalt sa, võimsalt sa.
 Seda laulu tappa iialgi ei saa,
 eal ei saa, eal ei saa.
 Noortega koos
 seda kordavad maailma maad.
 Seda laulu tappa iialgi ei saa,
 eal ei saa, eal ei saa!

3. Meie kordame vannet,
 tuleb nooruse südamest see —
 lippu kõrgemal kandes
 seista pühade õiguste eest!
 Jälle rahu on ohus.
 Nüüd on kõikide kohus —
 need, kes on ausad,
 meiega tõusku
 sõdade vastu koos!

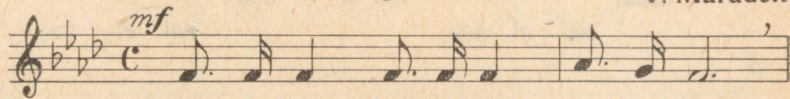
Refrään.

Maailma nooruse marss

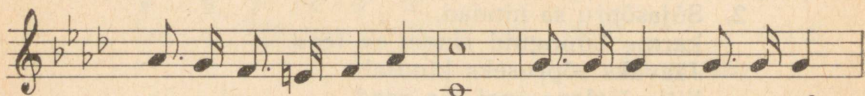
V. Haritonov

Heroilises marsi tempos

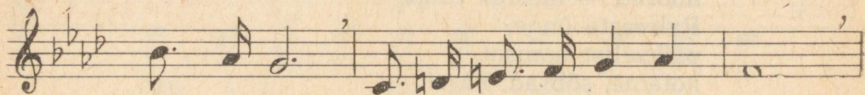
V. Muradeli

1. Püs - ti pead, noor-te read, sõb-rad head,

ko-gu il - ma i - galt maalt. Kuulge meid, kuulge meid,

kuul-ge meid, rin - nas kan-nad tõ - de sa.

Siht me ees on sel-ge, suur, pii - ri - tu, ää - re - tu,

võit-ma-tu. Sõ - ber kau-ge, hea, se - da ik - ka tea

sam-mu si - nu - ga ma pean. —

Refrään

Sei-sa mi - nu kõr-val, sõ - ber kal - - - lis,

sa - du aas - taid e - la - me me veel.

Mei - e sõp - rus see on kõi - gist kal - - lim,

mei - e sõp - rus on kui päik - se - leek.

Ra - hu - võit - lus - see on mei - e töö - - tus,

sõ - ja - le me üt - le - me kõik: ei!

Jäl - le ja jäl - le kost - mas on val - jult:

ei, ei, ei!

2. Püsti pead,
noorte read,
sõbrad head,
on sul kallis kodumuld.
Päeval, ööl,
päeval, ööl,
päeval, ööl,
vihka ikka sõjatuld.
Oma kodu, õnne eest
julgesti võitle sa nagu mees.
Sõber kauge, hea,
seda ikka tea —
sammu sinuga ma pean.

Refrään:

Seisa minu kõrval, sõber kallis,
sadu aastaid elame me veel.
Meie sõprus — see on kõigist kallim,
meie sõprus on kui päikseleek.
Rahuvõitlus — see on meie töotus,
sõjale me ütleme kõik: ei!
Jälle ja jälle kostmas on valjult:
ei, ei, ei!

3. Püsti pead,
noorte read,
sõbrad head,
pole kerge võitlustee.
Iga tund,
iga päev,
iga kuu
õnne poole viib meid see.
Rahu võidab, võitjaks jääb,
julgesti, kindlalt nüüd kokku käed!
Sõber kauge, hea,
seda ikka tea —
sammu sinuga ma pean.

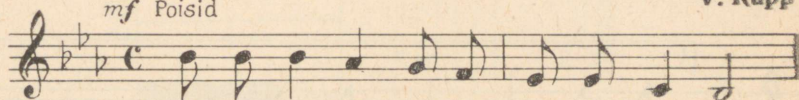
Refrään.

Tänaste seppade laul

A. Siig

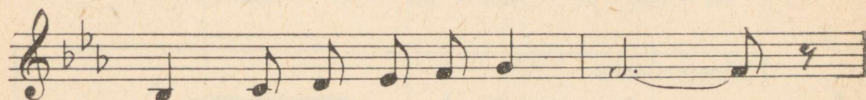
Elavalt
mf Poisid

V. Kapp

1. Kõ - mab me sam - mu - dest põ - li - ne paas,

2. A - la - si kõ - ma ja ää - - si - de lõõm,

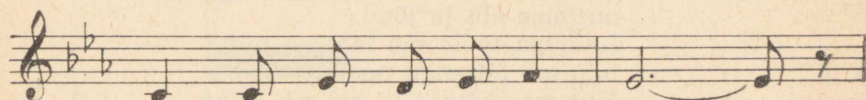
kõr - ge - le he - li - seb laul. ———

lau - lu - dest he - li - sev põu, ———

Töö - päe - vaks vir - gu - des koi - di - ku - kaar

maa - il - ma muut - mi - se pii - - ri - tu rõõm.

lõo - mab kui a - la - sil raud. ———

on mei - e e - lu ja jõud. ———

Lau - lu - ga töö - le me lä - he - me nüüd,

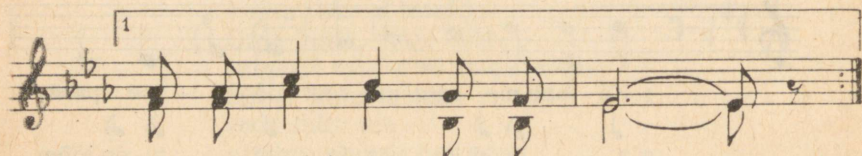

i - nim - soo õit - sen - gu heaks. ———

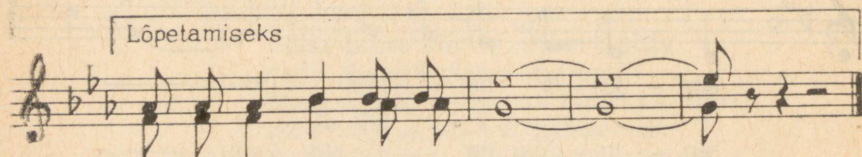
Kõik

Hel - ges-se hom - ses-se he - li - seb hüüd,

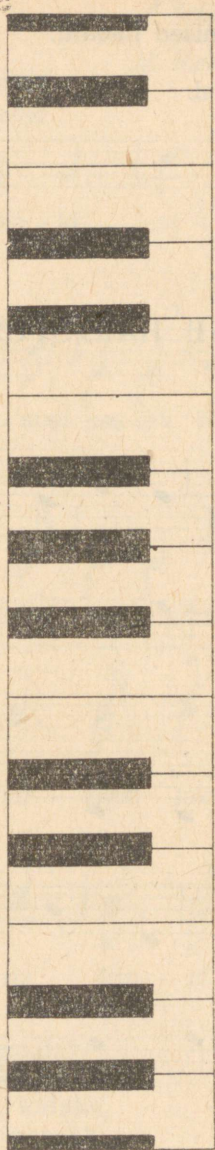
tä - nas - te sep - pa - de hääl ———,

tä - nas-te sep - pa - de hääl. ———

2. Alasi kõma ja äaside lõõm,
lauludest helisev põu,
maailma muutmise piiritu rõõm
on meie elu ja jõud.
Lauluga tööle me läheme nüüd
inimsoo õitsengu heaks.
Helgesse homsesse heliseb hüüd,
tänaste seppade hääl.

KLAVIATUUR

g a h c d e f g a h c d e f g

sol la si do re mi fa sol

väike oktaav 1. oktaav 2. oktaav

Kalal

M. Kesamaa

Lõbusalt

B. Kõrver

mf Solist

1. Saa - ki oo - tab ka - la - mees

Koor Solist

päik-se-tõu-sust saa-dik. Miks sa, sä - rav ka - la - ke,

Koor mf

mööda u - jud paa-ðist? 1-4 Ka - la - ke lööb sa - ba - ga

vas - tu lai - neid lak - su. Proo - vi te - da

ta - ba - da, kin - ni püü - da kat - su!

2. Vees on maiuspalake,
õngeritv on lookas.
Kaua sind siis, kalake,
kalamees veel ootab?

Refrään:

∴ Kalake lööb sabaga
vastu laineid laksu.
Proovi teda tabada,
kinni püüda katsu! ∴

3. Pistab vetest välja pea,
vaatab otse silma —
kalasupist, sõbrake,
jääma pead sa ilma!
Refrään. Kalake lööb...

4. Palju pead veel õppima
kalameeste ala.
Siis sa, kalamees-pioneer,
püüad hästi kala.
Refrään. Kalake lööb...

Ringtantsu-laul

Mänglevalt

Rootsi rahvaviis

1 Koh-tan sind ma rin-gis rõõmsas män-gu-hoos.

Koi-gil pär-jad peas ja loõ-me tant-su koos. Hei,

hopp-la! 1-2 Hei, hopp! Kõik kee-rel-ge nüüd!

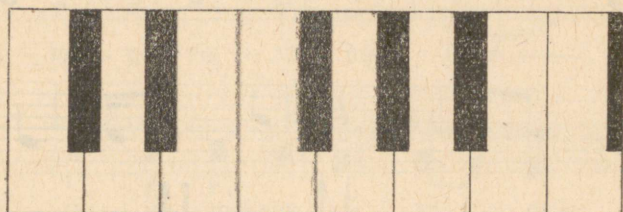
Hei, hopp! nii kõ-lab me hüüd! Hei, hopp-la!

- Ühismänguks meile
oled ehtind end,
naeratus su näol
ja tants kui linnulend.
Hei, hopp!a!
Hei, hopp!
Kõik keere!ge nüüd!
Hei, hopp! nii kõlab me hüüd!
Hei, hopp!a!

DO-MAŽOOR HELIREDEL

Kui asetada laulude «Kalal», «Matkalaul», «Hällilaul» noodid astmelisse järjekorda, saame Do-mažoorse heliredeli.

Do-mažoor heliredel on ainuke mažoorheliredel, mida mängitakse ainult valgetel klahvidel. Kuna aga klaviatuuris iga üksteisele järgneva klahvi vahe on pool tooni, siis saame valgete klahvide vahed *Do-mažooris* järgmised: do-re = 1 toon, re-mi = 1 toon, mi-fa = $\frac{1}{2}$ tooni, fa-sol = 1 toon, sol-la = 1 toon, la-si = 1 toon ja si-do = $\frac{1}{2}$ tooni. Mažoorheliredel koosneb kahest poolastmikust — tetrahordist.

alumine tetrahord   1   ülemine tetrahord

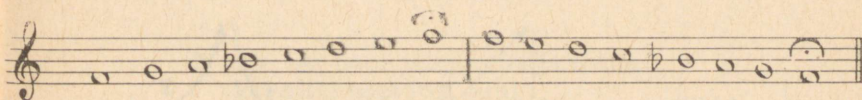
Küsimusi. Missugune on mažoorheliredeli valem?

Missugune on mažoori kõlaline iseloom?

Ülesandeid. Kirjutada noodivihikusse Do-mažoor heliredel ja kolmkõla.

Mängida neid klaveril ja laulda.

Laulda noodi järgi «Hällilaulu» 2—4-häälselt.

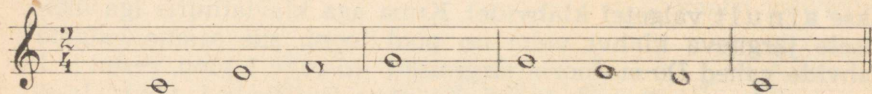

RÜTMILIS-MELOODILINE ÜLESANNE NR. 1

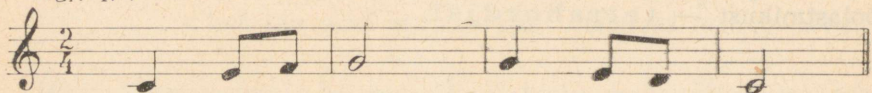
Do-mažooris

Kasutada: ja

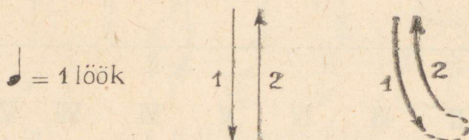
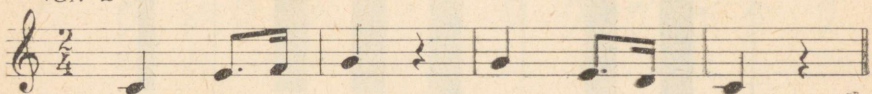
Ülesanne A

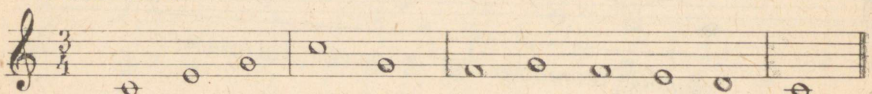
Var. 1.*)

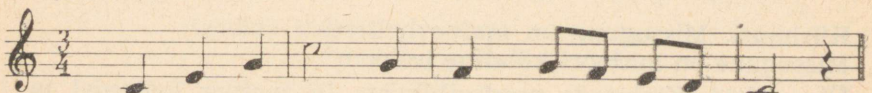
Var. 2

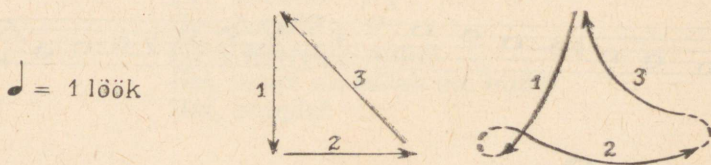
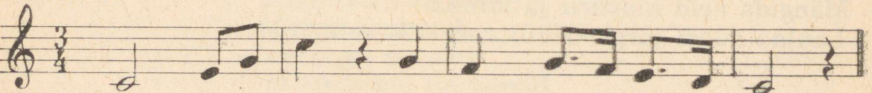
Ülesanne B

Var. 1.

Var. 2.

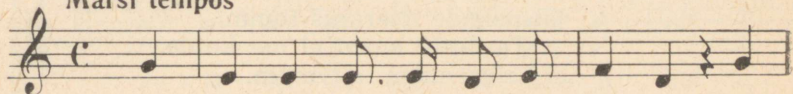

*) Laulda variatsioone takti lüües kas rütmisilpide või noodinimedega.

Väike trummilööja

Saksa revolutsiooniline laul

Marsi tempos

1. Me käi - nud kar - mil võit - lus - rin - del, meil

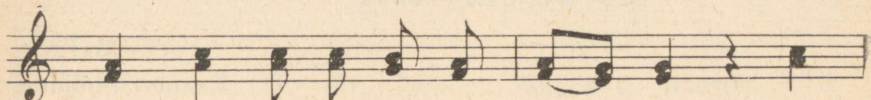
sur - ma - ga ris - tu - nud teed, — kuid

või - du - ind meis ik - ka kin - del, sest

Spar - ta - cus - võit - le - jad me; kuid

või - du - ind meis ik - ka kin - del, sest

Spar - ta - cus - võit - le - jad me. —

2. Me ees noor trummilööja astus,
kel alati naeratus suul.
∴ Läks julgelt lahingule vastu
kui bolševik — vapper ja truu. ∴

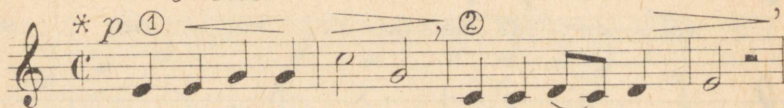
3. Ta laulis öisel lahingretkel,
kuid siis tuli vaenlase kuul, —
∴ laul äkki katkes samal hetkel,
ei lõpetand seda ta huul. ∴
4. Ta langes, lauluhelid huultel,
jäi palgele naeratus tumm.
∴ Ta laulu enam ei me kuule,
ei helise enam ta trumm. ∴
5. Nüüd käest on pandud sõjatapper
ja vabaks meil võidetud maa.
∴ On langend trummilööja vapper,
kuid laul temast surra ei saa. ∴

Hällilaul

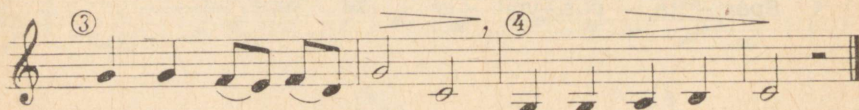
M. Frey

Kaanon 4-häälne

Õrnalt $\text{♩} = 1$ lөөk

Tu-du, tu-du, tu-vi, äi-u, väi-ke lind!

Ma-ga, ma-ga, mai-mu, e-ma val-vab sind.

* — taktimärk, mis nõuab laulu esitamist mitte «neljale» takti lüües, vaid «kahele», s. t. niisuguses taktis $\text{♩} = 1$ lөөk.

Kaanon on mitmehäälne laul, milles kõik hääled laulavad sama meloodiat, kuid alustavad laulmist mitte korraga, vaid üksteise järel, kindlas korras.

Karjamaal

Soome rahvaviis

R. Päts

Kiirelt $\text{♩} = 116$

mf

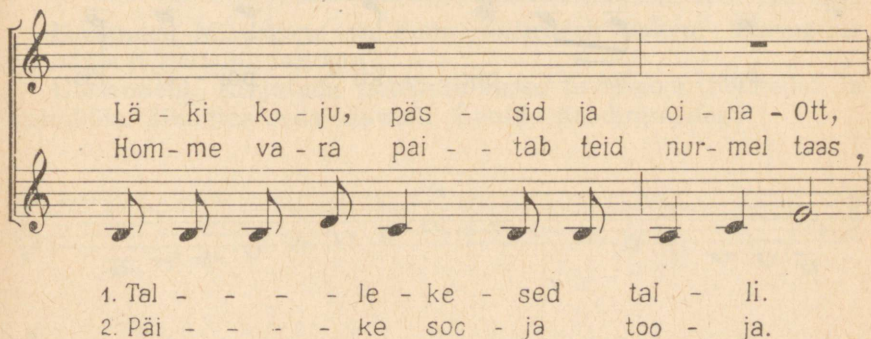

1. Kil - la - kol - la, kos - tab kar - ja - kel - li,
2. Päi - ke va - jub met - sa ta - ha loo - ja.

tuu - tu, luu - tu, pa - ju - pil - li.
Kit - se - ke - sed, lau - ta soo - ja!

1. Tuu - - - - tu, luu - tu, pil - li.
2. Kit - - - - se - ke - sed, soo - ja!

Lä - ki ko - ju, päs - sid ja oi - na - Ott,
Hom - me va - ra pai - - tab teid nur - mel taas,

1. Tal - - - - le - ke - sed tal - li.
2. Päi - - - - ke soc - ja too - ja.

tal - le - ke - sed vii - me tal - li.
päik - se - ke - ne, soo - ja too - ja.

Oh mina väike mehekene

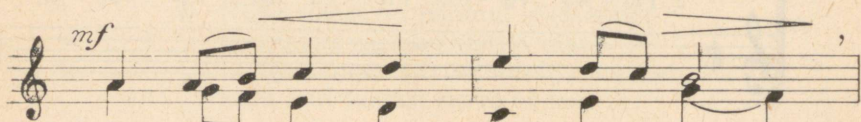
Eesti rahvaluule

Mõõdukalt

Eesti rahaviis

1. Oh mi-na väi - ke me - he - ke - ne,

põl - ve - pik - ku poi - si - ke! —

Vaat - lu - lii, — vaat - lu - lii! —

Põl - - ve - - pik - - ku poi - si - ke.

LA-MINOOR HELIREDEL

Kui asetada laulude «Hakkame, mehed, minema», «Oh mina väike mehekene», «Karjamaal» noodid astmelisse järjekorda, saame la-minoorse heliredeli.

la-minoor heliredel on ainuke minoorne heliredel, mida mängitakse ainult valgetel klahvidel.

la-minoor heliredel on järgmise ehitusega:

b c d e f g a b

I II III IV V VI VII VIII(I)

alumine tetrahord 1 ülemine tetrahord

Küsimusi. Missugune on minoorheliredeli valem? Missugune on minoori kõlaline iseloom?

Ülesandeid. Kirjutada noodivihikusse *la-minoor* heliredel ja kolmköla. Mängida seda klaveril. Laulda noodinimedega.

Moodustada rütmilis-meloodilisi variatsioone *la-minooris*, laulda neid takti lüües noodi kaasabil.

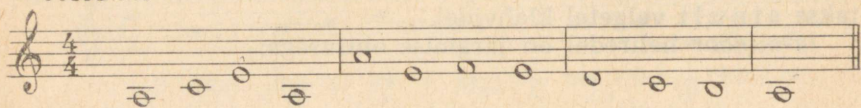
Märkus: Mažoorse heliredeli nimetus märgitakse suure algustähega (Do-mažoor, Sol-mažoor). Minoorheliredel kirjutatakse väikese algustähga (*la-minoor*, *mi-minoor*).

RÜTMILIS-MELOODILINE ÜLESANNE NR. 2

la minooris

Endised rütmid, ja .

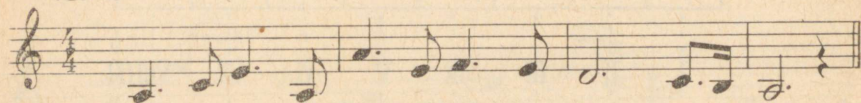
Ülesanne

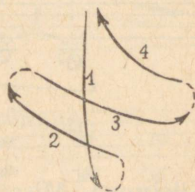
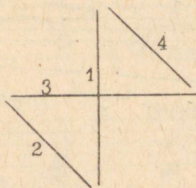
Var. 1.

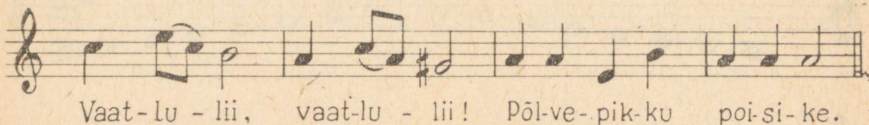
Var. 2.

 = 1 löök

Laul «Oh mina väike mehekene» on ka *la-minooris*. Selles laulus on aga meloodilise tunglevuse suurendamiseks kõrgendatud VII astet — noot sol'i:

PARALLEELSESD HELIREDELID JA HELISTIKUD

Mažoor ja minoor on kaks kõlaliselt erinevat helilaadi — mažoor on helge, röömsa kõlaga, kuna minoor on karge, isegi nukra kõlaga.

Igale mažoorile vastab temaga ühiseid helisid omav minoor, kusjuures minoorheliredel algab vastava mažoorheliredeli VI astmest. Selliseid mažoor- ja minoorheliredeleid ja neile vastavaid helistikke nimetatakse paralleelseiks.

Do-mažoor

la-minoor

Do-mažoor

la-minoor

Do-mažoorile paralleelne minoor on la-minoor. Selleks et leida mažoorile paralleelne minoor, võtame minoorheliredeli põhitooniks mažoorheliredeli VI astme.

Do-mažoor

I	II	III	IV	V	VI	VII	I
do	re	mi	fa	sol	la	si	do
					I	II	III
					IV	V	VI
					VII	I	
					la-minoor		

Küsimusi.

Milline on Sol-mažoorile paralleelne helistik?
 Milline on Fa-mažoorile paralleelne helistik?

ALTERATSIOONIMÄRGID

Alusastmeid võib kõrgendada ja madaldada poole tooni võrra, kui nende ette asetada kõrgendus- (# — diees) või madaldus- (♭ — bemoll) märk.

Sellisel muudetud (altereeritud) aste saab oma nimetuse alusaste ja alteratsioonimärgi nimetusest (do-diees, fa-diees, si-bemoll).

Hakkame, mehed, minema

Marsi taktis Eesti rahvaluule

G. Ernesaks

The musical score is written on a single staff in treble clef with a common time signature (C). It consists of eight lines of music. The first line begins with a piano (*pp*) dynamic marking. The second line has a piano (*p*) marking, and the third line has a mezzo-piano (*mp*) marking. The fourth line starts with a forte (*f*) marking. The sixth line includes a *pizz* marking. The score concludes with a double bar line and repeat dots. The lyrics are in Estonian and are placed below the notes.

pp
Hak - ka - me, me - hed, mi - ne - ma,

p *mp*
ko - du poo - le kōn - di - ma, ta - re poo - le

tōt - ta - ma, ta - re poõ - le tōt - ta - ma.

f
Pa - ne - me pii - bud põ - le - ma,

va - nad to - bid tor - ma - ma, — uh - ked to - bid

pizz
uh - ku - mai - e. — Hak - ka - me, me - hed, mi - ne - ma,

ko - du poo - le kōn - di - ma, ta - re poo - le

tōt - ta - ma, ta - re poõ - le tōt - ta - ma.

Noorte mitšuurinlaste laul

D. Samoilov

Elavalt

E. Žarkovski

1. Ke - vad - tuul ju häi - li - tab

öitsvaid õu - na - puid, ja le - hes - ti - kus si - ris - tab

väikseid lau - li - kuid. Päi - ke ker - kib kii - res - ti,

e - nam po - le külm; mit - šuu - rin - las - tel kindlas - ti

meel - dib i - lus ilm. Ü - les

töö - le nüüd, sõb - rad, kõik töö - le! Ke - vad -

päe - vi - le vas - tu sam - mu - me. Loo - me

ai - ad ja neis vil - jaks saab i - ga õis: ko - du -

maa - le me kink ol - gu see! — Loo - me

ai - ad ja neis vil - jaks saab i - ga õis: ko - du -

maa - le me kink ol - gu see! —

2. Valges ehtes õunapuul
viipab sõbrana,
ja pirnipuuke vallatu
kasvab kindlana.
Keeris neid ei kärista,
külm ei kahjusta.
Mitsuurinlaste nimega
meid austab kodumaa.

3. Omskis ja Orjolis,
Tšitaas ning Vologdas —
me igas linnas kallis —
me igas linnas kallis
on aiad õitsemas.
Maalgi metsakaitse
on osa meie tööst:
mitsuurinlaste võit on see
oma rahva ees.

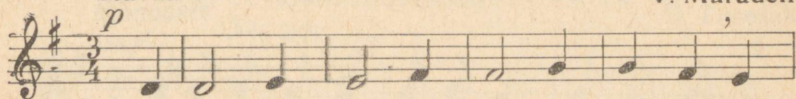
Refrään: Üles tööle nüüd, sõbrad, kõik tööle!
Kevadpäevile vastu sammume.
∴ Loomes aiad ja neis
viljaks saab iga õis:
kodumaale me kink olgu see! ∴

Pioneeride laagrilõke

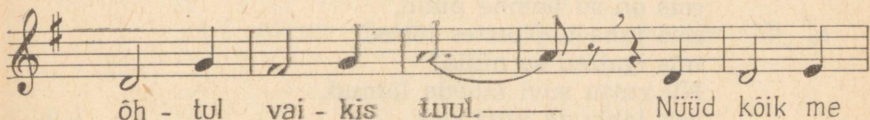
Elavalt

L. Nekrassova

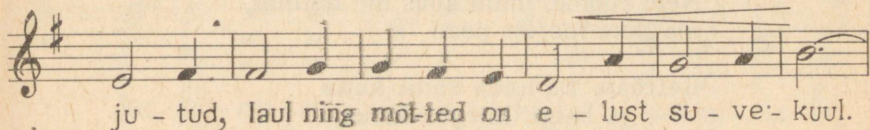
V. Muradeli

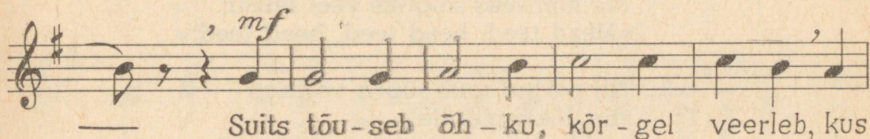
1. Me süü - ta - si - me laag-ri - lõk - ke, kui

õh - tul vai - kis kuul. — Nüüd kõik me

ju - tud, laul ning mõt - ted on e - lust su - ve - kuul.

— Suits tõu - seb õh - ku, kõr - gel veerleb, kus

ku - mab pil - ve - vall, — ja laul - des lap - si

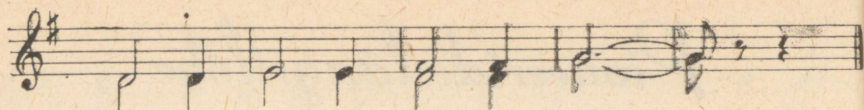
tant - sul keerleb siin mu - rul puu - de all. — 1-3 Sa

loi - da kau - a, kau - a ja hel - gi, kiir - gav

leek! — Me hom - seks söi - duks veel lau -

su: „Head teed, head teed, head teed!” —

2. Mu sõber, räägi, millest mõtled,
mis on su homne püüd,
kus juba unistustes tõtled,
mis igatsed sa nüüd?
Nii ruttu suvi mööda läinud,
aeg lahkuda meil pea.
Neid rõõme, mida koos me näinud,
ma ikka meeles pean.

Refrään: Sa loida kaua, kaua
ja helgi, kiirgav leek!
Me homseks sõiduks veel lausu:
«Head teed, head teed, head teed!»

3. Nii paljud uusi sõpru võitnud
siin lõkkepidudel,
meid rõõmus ühistunne köitnud
nüüd kindlamini veel.
Küll koolitööski sõprus kestab,
kui klassis taas me koos...
Ent oma laagrisõbrast vestan
ma selles lauluhoos.

Refrään.

Ilutegija

Mõnusalt

Eesti rahvaluule

G. Ernesaks

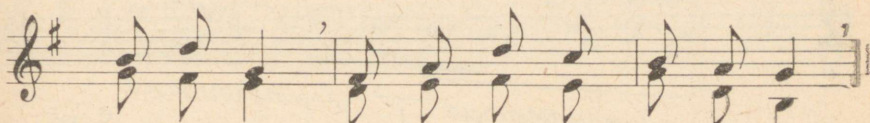
1. I - gav on ol - la i - lu - ta, ha - le ol - la .

lau - le - ma - ta, ko - le kä - o kuk - ku - ma - ta,

ras - ke rõõ - mu - ta e - la - da. 1-2. Ma i - se i - lu -

te - gi - ja, rõõ - mu kal - li kan - di - ja,

i - lu kan - nan kaa - sas - sa - na, puu - a põl - le

pae - la - des - sa, rõõ - mu rõh - tu - de va - hel - la

2. Enne ma une unustan,
 maha jätan magamise,
 kui et ma ilu unustan,
 rõõmu et kallista kaotan.
 Ma ise ilutegija,
 rõõmu kalli kandija,
 ilu kannan kaasassana,
 puna põlle päeladessa,
 rõõmu rõhtude vahella.

SOL-MAŽOOR HELIREDEL (HELISTIK)

Selleks et sol-ist ehitatud heliredel kõlaks mažooriselt, tuleb kõr-
 gendada selle heliredeli VII astet (fa) poole tooni võrra (fa-diees).

Kui laul on *Sol-mažooris*, siis märgitakse noodivõtme kõrvale
 fa-noodi kohale (viies joon) diees (#). (Vt. «Ilutegija».)

Ulesanne. Kirjutada noodivihikusse *Sol-mažoor* heliredel ja
 kolmkõla. Mängida neid klaveril ja laulda noodinimedega.

$\frac{3}{8}$ TAKTIMÕÖT

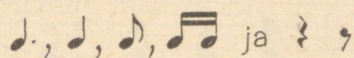
Kuulates «Punapaela-laulu» märkame, et laul on 3-löögilises taktis. See on märgitud laulu algusse, kuid taktimõõduga $\frac{3}{8}$. Antud juhul takt jaotub kolme ossa, kuid iga osa (löök) vastab

$$\frac{1}{8} \text{ noodile: } \frac{3}{8} = \frac{3}{3}$$

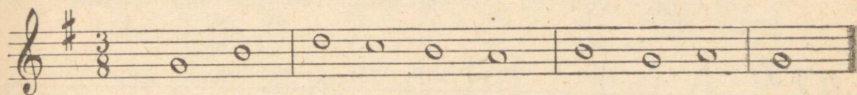
Ülesanne. Moodustada rütmilis-meloodilisi variatsioone $\frac{3}{8}$ -taktis; laulda neid noodi järgi. Laulda noodi järgi kaanonit «Laulud jälle kõlamas» $\frac{3}{8}$ taktis (2—4-häälselt).

RÜTMILIS-MELOODILINE ÜLESANNE NR. 3

Sol-mažooris

Kasutada:

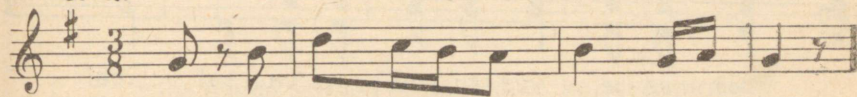
Ülesanne

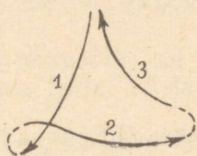
Var. 1.

Var. 2.

 = 1 löök

L'astekoor kantaadist „Läänemeri – rahumeri“

R. Parve

E. Kapp

1. Tal - linn on su - vi - ne, õit - sev ja noor,

val - ge - test tu - vi - dest lau - lab me koor.

Kä - si - käes as - tu - me, ü - lev on meel,

hom - se - le vas - tu me a - va - ral teel.

2. Päikesest säravad päevad me eel,
valla on väravad teadmiste teel.
:,: Käsikäes astume, ülev on meel,
homsele vastu me avaral teel. :,:
3. Ema ja isana hoiavad meid
hoolitsev isamaa, armas partei.
:,: Käsikäes sammume, ülev on meel,
homsele vastu me avaral teel. :,:

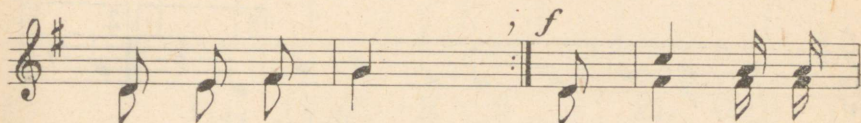
Punapaela-laul

Mänglevalt ♩ = 1 lüök

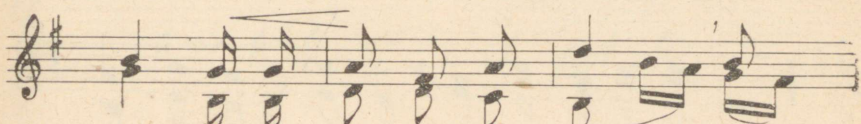
Rootsi rahvaviis

1. On nei - u - ke - sel pu - na - pae - la, kui

tants - ma ta läeb. Käe - var - re - le

pei - u - le sõl - mib tal se'e, — käe .

var - re - le pei - u - le sõl - mib tal se'e.

2. :: Miks nõnda kõvasti sa sõlmid, oi kullake, mu? ::
:: Või mölgub sul mõttes, et põgenen ma! ::
3. :: On neiukesel punapaela, kui tants'ma ta läeb. ::
:: Lal-laa-la-la-laa, la-la, lal-lal-lal, laa! ::

Isamaa hiilgava pinnalla

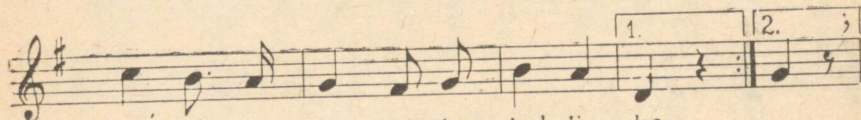
L. Koidula järgi

Hoogsalt

J. Ennola

1. I - sa-maa hiil - ga-va' pin - nal-la pais-tab
i - sa-maa si - na-va' või - vil-ta vaat-vad

ko - du mul kau - ni - ke, kal - li - ke;
vil - ku - vad koi - dud mii kambris - - se,

1-3. Oi, laa-ri, laa-ri - laa, oi, laa-ri, laa-ri - laa!

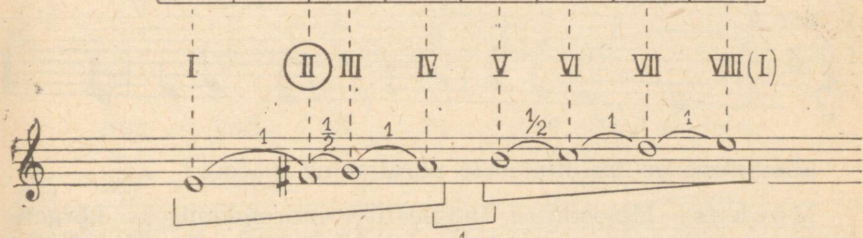
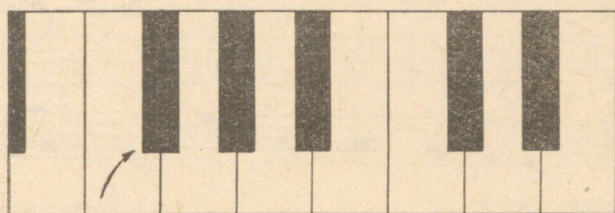

õit - se ja hal - jen - da sün - ni - maa! sün - ni - maa!

2. Kukulind kaunisti kuusikust kostab,
äratab uinuva looduse,
õitselind õrnasti haavikust hõiskab,
helinad hõljuvad aasale.
Oi, laari, laarilaa ...
3. Kodumaa kaunidus köidab me meeled,
tiivustab tuksuma südame;
hõiskavad hääled ja kõlavad keeled,
vaimustus pääsenud vallale.
Oi, laari, laarilaa ...

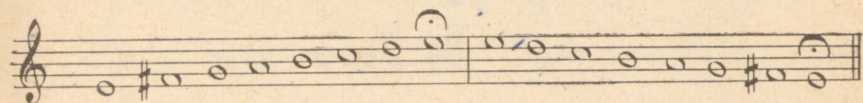
MI-MINOOR HELIREDEL

Selleks et mi-st ehitatud heliredel kõlaks minoorset, tuleb kõrgendada selle heliredeli II astet (fa) poole tooni võrra (fa-diees).

mi-minooris esinev kõrgendusmärk paigutatakse lauludes noodivõtme kõrvale 5. joonele (fa asukohale) nagu paralleelses helistikuski (*Sol-mažoor*). (Vt. «Nõtke pihlakene».)

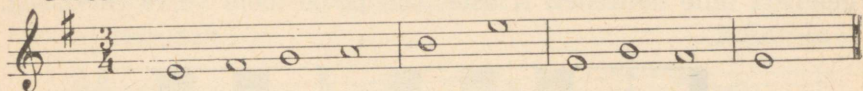
Ülesanne. Kirjutada noodivihikusse *mi-minoor* heliredel ja kolmkõla. Mängida seda klaveril ja laulda noodinimedega.

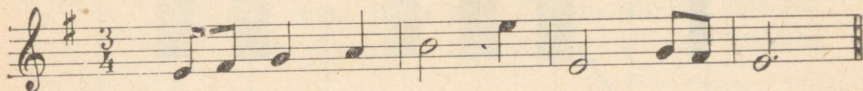
RÜTMILIS-MELOODILINE ÜLESANNE NR. 4

mi-minooris
Endised rütmid

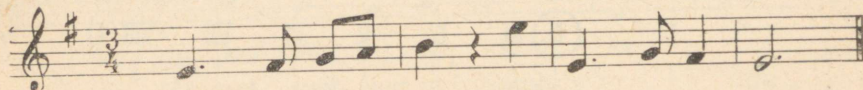
Ülesanne

Var. 1.

Var. 2.

Missugune on *mi-minoorile* paralleelne mažoor?

Märkus: Meloodilise tunglevuse suurendamiseks kõrgendatakse mõnikord minoorse heliredeli VI ja VII astet. (Vt. «Nõtke pihlakene».)

Nõtke pihlakene

Laulvalt

Vene rahvaviis

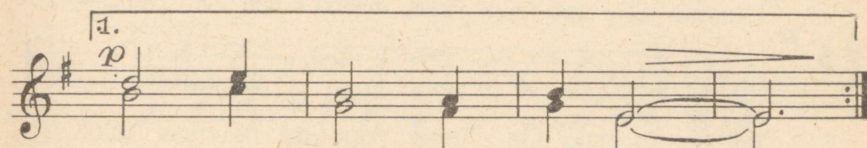
1. Miks siin vai - nu ser - val

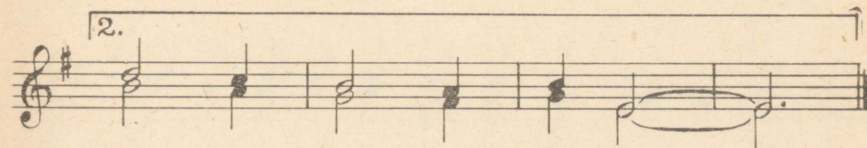
kas - vad, pih - la - ke - ne,

nõt - kud ai - a kõr - val

na - gu lei - na - li - ne?

na - gu lei - na - li - ne?

2. Teispool jõge aga tugev tamm nii sirge, :: eemal, sealpool rada, rühikas ja virge. ::
3. Kuis saaks pihlakene tamme juurde minna? :: Nõtke ladvakene ihaldab ju sinna. ::

4. Pihlapuuke enda tammeokstes peidaks, :: tugev nõrgemale kaitsvat varju heidaks. ::
5. Kuid ei kaitsja kaugel vaikset soovi kuule. :: See vist pihla saatust seista üksi tuules. ::

Sügisel

R. Kamsen

Nukralt

Soome rahvaviis

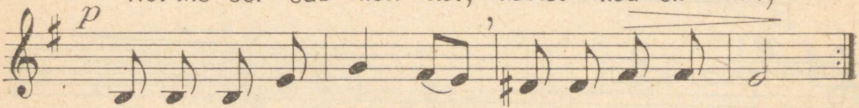
1. Nur me sei - sab nuk - ker, närt - si - nud on niit, —
2. Ha - le - li - sel hel - gil paistab päi - ke - ne, —

lin - nu - ke - ne kae - bel põ - ge - ne - mas siit.
sur - ma sül - le hei - dab loo - dus u - ne - le...

Tu - hi - se - des töt - tab ü - le väl - ja tuul —
'Nur - me sei - sab nuk - ker, närt - si - nud on niit, —

kol - le - ta - nud le - hed pu - de - ne - mas puul.
lin - nu - ke - ne kae - bel põ - ge - ne - mas siit!

Kroonlinna madrused

Uljalt

Revolutsiooniline laul

1. Käes hom - mi - ku - tund, ei meil

o - le nüüd und, pu-na - lae - vastik me - re - le

teel. Ei vää - ra meid tor - mid ja

tuu-led nii kar - mid, ei kar-da me oh - te, mis eel.

1-4. Rel-vi - le ju kut-sub ül - las aa - de meid

te - has - test ja kae-van - dus - test nüüd — ja

me - redel lõu - seb ja kõi - ki - del maa - del me

lipp na - gu vir - gu - tav hüüd!

2. Me vaevateed käinud
ja ohtusid näinud,
me tahet ei väärata saa.
Tööd kalliks me peame
ja alati teame,
mis ootab meilt rahvas ja maa.

Refrään:

Relvile ju kutsub üllas aade
meid tehastest ja kaevandustest nüüd —
ja meredel tõuseb ja kõikidel maadel
me lipp nagu virgutav hüüd!

3. Kes vabadust ihkab
ja rõhujaid vihkab —
peab kõikjal kord eeskujuks meid.
Õnn eneste luua
ja majasse tuua —
seks käima peab võitlejateid.

Refrään.

4. Las möllata rajud
ja tuisata sajud —
lipp purane võidule viib!
Meid kutsunud teele
küll maale, küll veale
ao õhetav-purane kiir!

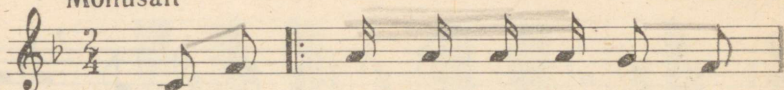
Refrään.

Noored meremehed

M. Kesamaa

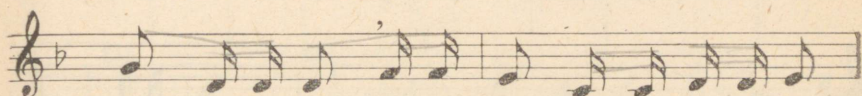
Mõnusalt

B. Kõrver

1. Ehk-ki kut-su-tak-se ju-ba

3 3 m 4 4 4

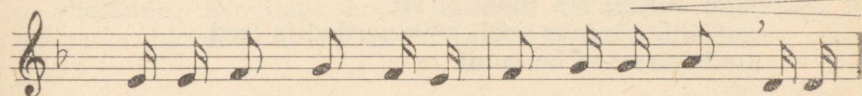
poots-ma-niks mind, pä-ris poots-man ei o-le ma

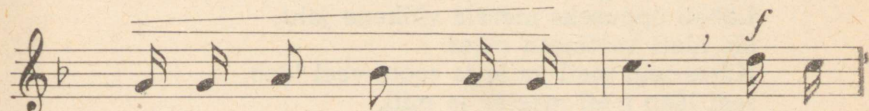
veel. Po-le lae-va mul õõt-su-tand oo-kea-ni pind, lai-ad

tor-mi-sed At-lan-di veed. Kä-tes

se-gi mul val-le ja soo-te veel läeb, se-gi

lä-heb mul mee-ter ja miil. Po-le

mi-nul veel poots-ma-ni pa-be-rid käes, mi-na

sel - le - pä - rast lau - lan nii, po - le

mi - nul veel poots - ma - ni pa - be - rid käes, mi - na

sel - le - pä - rast lau - lan nii. 2. Noorte nii.

2. Noorte meremeeste klubis olla on hea,
aru tuultest ja merest siis saan.
Kui sa purjedest, laevast veel miskit ei tea,
tule meiega, Peeter või Jaan.
Võta kirves ja raiu ning viili ja sae,
sinu küljest see tükki ei vii.
∴ Jahil siledaks vooli kõik pardad ja laed,
ise lõbusalt sa laula nii. ∴
3. Suve tuultes lööb laialt lainete vaht,
kutsub kaugus, lai avarus ees.
Läheb õppuseks merele väikene jaht,
ole alati kartmatu mees.
Kätes segi meil vallesoote veel läeb,
segi läeb meil meeter ja miil.
∴ Ükskord kõigil meil pootsmanni paberid käes,
noorelt meremehed laulsid nii. ∴

FA-MAŽOOR HELIREDEL

Selleks et fa-st ehitatud heliredel kõlaks mažoorsest, tuleb maldada selle heliredeli IV astet (si) poole tooni võrra (si-bemoll).

The diagram illustrates the construction of the Fa minor scale. It shows a piano keyboard with keys labeled I through VIII. Key IV is circled, and an arrow points to it. Below the keyboard is a musical staff with a treble clef. The notes are: I (C), II (D), III (E), IV (F), V (G), VI (A), VII (B), VIII (C). The IV note is marked with a flat symbol (b). Fingerings are indicated: 1 for I, II, V, VI; 1/2 for III, VII; and 1 for VIII. A bracket under the first four notes is labeled with '1'.

Kui laul on *Fa*-mažooris, siis märgitakse noodivõtme kõrvale si-noodi kohale (kolmas joon) bemoll ($\flat$). (Vt. laule «Kägu», «Üle lume lagedale».)

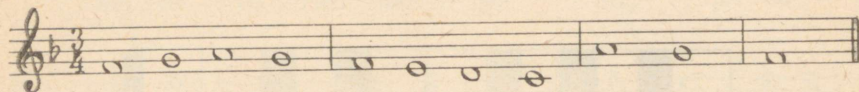
Ülesanne. Kirjutada noodivihikusse *Fa*-mažoor heliredel ja kolmkõla. Mängida neid klaveril ja laulda noodinimedega.

RÜTMILIS-MELOODILINE ÜLESANNE NR. 5

Fa-mažooris

Endised rütmid

Ülesanne

Var. 1.

Var. 2.

KIRJUTADA NOODIVIIKUSSE JÄRGMISED NOODID:

1. oktaavis: la, fa-diees, re, sol, si-bemoll, do, mi.

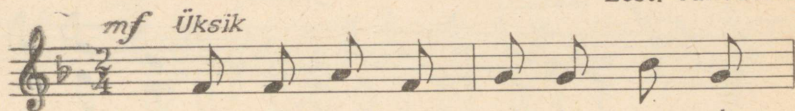
2. oktaavis: do-diees, mi, fa-diees, re, sol.

Väikeses oktaavis: si-bemoll, sol, la.

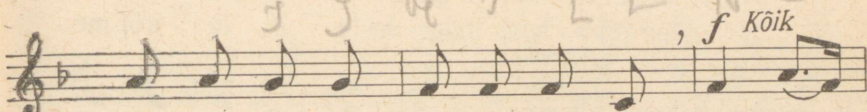
Laul väikevennast

Hoogsasti.

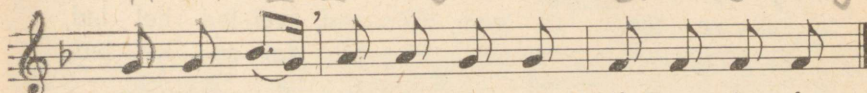
Eesti rahvaviis

1. Mul on, mul on väi - ke ven - da,

see on i - se il - ma - tar - ka! Oi, jah,

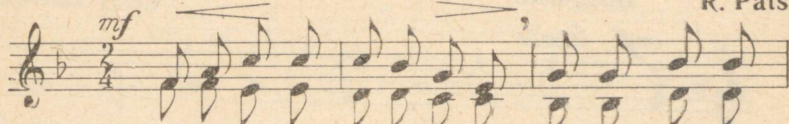
oi, jah, ho, see on i - se il - ma - tar - ka.

2. See teeb lõkke lainetesse,
aganasta keerab köied.
Oi, jah, oi, jah, ho,
aganasta keerab köied.
3. See teeb täku tuuledesta,
vankri valmistab lumesta.
Oi, jah, oi, jah, ho,
vankri valmistab lumesta.
4. Siis mu väike venda sõidab,
ilmatarka teele tormab.
Oi, jah, oi, jah, ho,
ilmatarka teele tormab.

Üle lume lagedale

Mööduka liikuvusega J. Oro

Eesti rahvaviis
R. Päts

1. Ü-le lu-me la-ge-da-le viib meid rõõ-mus
Tee viib o-rust mäge-de-le ü-le kül-me-

Elavalt

I hääl
tal-ve-tee. Ol-gem rõõm-sad, vel-led hel-lad,
II hääl
ta-nud vee. Till-lill-lill-lill, ai-sa-ke-l-lad,

la-ja-ta-gu lau-lu keel! He-li-se-gu
till-lill-lill-lill, ai-sa-ke-l-lad, till-lill-lill-lill,

ai-sa-ke-l-lad lu-me-rik-kal tal-ve-teel.
ai-sa-ke-l-lad lu-me-rik-kal tal-ve-teel.

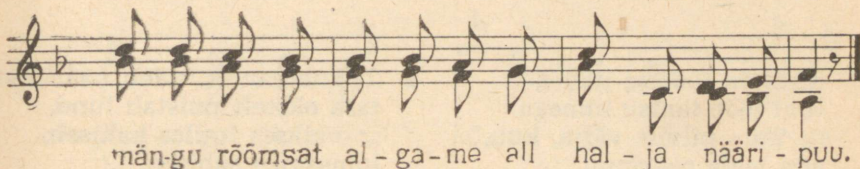
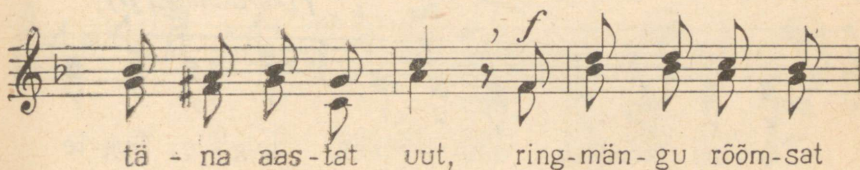
2. Uhke kuuse tuppä toome suureks rõõmuks lastele.
Lõbusama tuju loome, pidutuju kõigile.
Särab kuusk ja särab tuba, lapsed rõõmsad kuuse ees.
Kuulge, kuulge, tuleb juba laste sõber — näärimees!

Nääripuu laul

Kiirelt, lõbusalt

V. Garlitski

M. Krassev

2. Kui muinasjutus kaunimas
siin särab hõbe, kuld
∴ ja näärikuusel helkimas
küll tuhat imetuld. ∴∴

3. Näe, ülal tipus hiilgamas
täht helgil säraval.
∴∴ Ka näärivana tulemas,
paun kinke täis on tal. ∴∴

4. Rööm suur on näärikuusest meil
ja sellest laulame,
∴∴ et lapsed kõigil ilmteil
teaks, kuidas elame. ∴∴

Kuidas leiti nääripuu

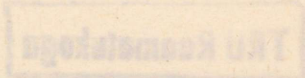
E. Niit

H. Lepnurm

Elavalt

The musical score is written on three staves in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The melody consists of eighth and quarter notes. The lyrics are: '1. Lu - mi len - dab, lu - mi keeb, lu - mi keer-leb suu-sa - teel, liug - le, liug - le li - be suusk, ai - ta lei - da nää - ri - kuusk.' The second staff has a dynamic marking of *f* (kordamisel *p*) above the first measure. The third staff ends with a double bar line and repeat dots.

2. Mets on rõõmsa jumega,
tuul lööb tantsu lumega.
∴ Tule pilvist välja, kuu,
aita leida nääripuu. ∴
3. Tore on siin metsa sees,
kuused taga, kuused ees,
∴ oksad tasa liiguvad,
kohisedes kiiguvad. ∴
4. Tukup kuusk, näeb nääriund,
tasa okstelt puistab lund,
∴ vaikes tuules kahiseb,
lumesajus sahiseb. ∴
5. «Oi, sa kaunis kuuseke,
sinu viime koju me!
∴ Ei me otsi enam muud,
pole ilusamat puud. ∴
6. Liugle kiirelt, libe suusk,
aita koju viia kuusk.
∴ Nüüd võid tulla, näärimees,
nääripuu sind ootab ees.» ∴

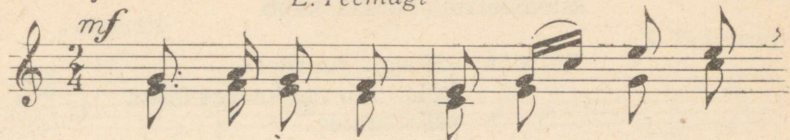

Lumisel rajal

Uljalt

E. Teemägi

A. Pajupuu

1. Sõi - tes al - la kün - ka vee - rult.

ot - se lä - bi han - ge - dest, tuul lööb üm - ber

kel - mid kee - rud, puistab pu - na pal - ge - le.

1-4. „Hoo - gu juur - de!” kō - lab kōr - vus kar - ge

õ - hus, tal - ve - tuu - les. Hoo - gu juur - de! Sõb - rad!

Kõi - ge tub - lim vői - dab teis - te ees. teiste ees.

2. Oh, kuis veri tuikab kehas,
rütmsis süda kaasa taob.
Pinge all on iga lihas,
kilomeetreid nõnda kaob.

Refrään: «Hoogu juurde!»
kõlab kõrvus karges õhus,
talvetuules.
Hoogu juurde! Sõbrad!
Kõige tublim võidab teiste ees.

3. Poiss siin tuiskab poisi kannul,
keerab üles valget lund.
Ei meist keegi alla vannu,
mehine on võitlusind.

Refrään.

4. «Ikka valmis tööks ja kaitseks!»
meeles püsib suusateel.
Karastume tugevateks,
raskusi ei karda eel.

Refrään.

Suusasõit

A. Kuznetsov

Lõbusalt

S. Polonski

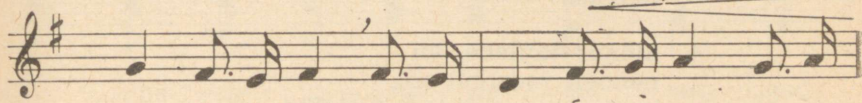
1. Ü - ha kas - va - vas hoos ü - le

han - ge - de koos tä - na suus - ka - del sõi - da - me

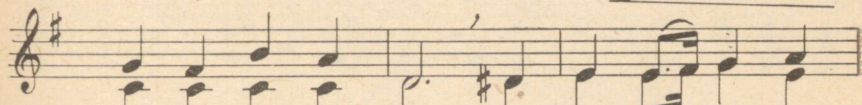
kõik. Lä - heb e - da - si vaid pi - ki

lu - mi - seid maid jul - ge suus - kü - ri sa - hi - sev

sõit. Kõik suu - sa - ta - ma tul - ge, meid

oo - tab val - ge maa. Kes suus - ka - del on

jul - ge, see ka - ras - ta - tuks saab.

2. Kõrvus vihiseb tuul,
rõõmsalt naeratab suu,
kergelt hõljuvad lõbusad mõtted.
Suusad liuglevad nii,
nagu tõuge neid viib,
aina ihkavad võistlejaist ette.

Refrään:

Kõik suusatama tulge,
meid ootab valge maa.
Kes suuskadel on julge,
see karastatuks saab.

3. Valgel lumel ja jääl
noorte jalad ja käed
kiirust lisavad suuskade hoole.
Lumi helendab ees,
kirkalt sätendab tee,
kutsub tõttama finiši poole.

Refrään.

4. Mõnus tuuleke, vii
nendelt radadelt siit
kaasa nooruslik tervitushüüd.
Kõigil kodumaa teil
noori tervita neid,
kes on suuskadel liuglemas nüüd.

Refrään.

Hooгу juurde

R. Parve

H. Toots

Rõõmsalt

1 Rõõ - must õ - he - ta - vad pal - ge'

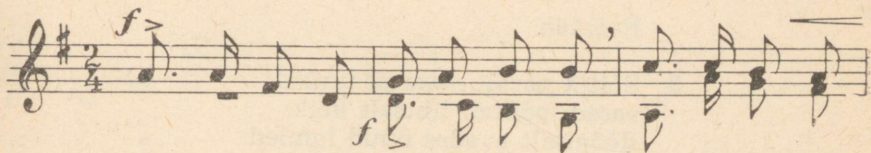
al - la - mä - ge liug - leb suusk,

ees on lu - me - väl - jad val - ged

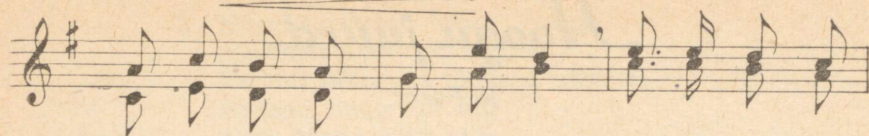
i - gi - ro - he - li - ne kuusk.

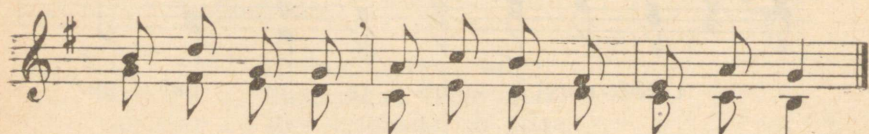
1-3. Hoo - gu juur - de, üh - te - lu - gu. Tor - mi - kee - rul
//h.: Hoo - gu juur - de'

jät - kub sõit. Här - mias me'ls kui mui - nas - lu - gu,

kuu-se - oks - tel tu - hat õit, här - mas mets kui

mui-nas - lu - gu, kuu-se - oks - tel tu - hat õit,

1. Rõõmust õhetavad palged,
allamäge liugleb suusk,
ees on lumeväljad valged,
igiroheline kuusk.

Refrään:

Hoogu juurde, ühtelugu.
Tormikeerul jätkub sõit.
∴ Härmas mets kui muinaslugu,
kuuseokstel tuhat õit. ∴∴

2. Küngastik jääb selja taha,
julgest pöördest uhke kaar,
lumele jääb ainult maha,
suusajälgi sirge paar.

Refrään.

3. Sõitja päralt mets ja tuuled,
aasad, põllud, lihtsalt kõik.
Rõõmsalt avades nüüd huuled
kajab meie rõõmus hõik.

Refrään.

RE-MINOOR HELIREDEL

Selleks et re-st ehitatud heliredel kõlaks minooriselt, tuleb maldada selle heliredeli VI astet (si) poole tooni võrra (si-bemoll).

The diagram shows a piano keyboard with the natural scale. The sixth degree (Si) is circled and has an arrow pointing to a flat symbol (b) below it, indicating it is lowered by a half step. Below the keyboard, the musical staff shows the scale with notes and fingering: 1, 2, 1, 1, 1/2, 1, 1. The degrees are labeled I through VIII(I).

re-minooris esinev madaldusmärk (b) paigutatakse lauldes noodivõtme kõrvale 3. joonele (si-noodi kohale) nagu paralleelses *Fa-mažooriski*. (Vt. laule «Päike ja orvulapsed», «Kodumaa».)

Ülesanne. Kirjutada noodivihikusse *re-minoor* heliredel ja kolmkõla. Mängida neid klaveril ja laulda noodinimedega.

The first staff shows a minor scale with a flat on the sixth degree. The second staff shows a triad with notes on the first, third, and fifth degrees.

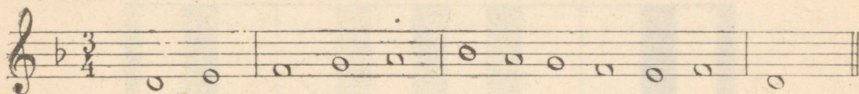
Missugune on *re-minoorile* paralleelne mažoorheliredel?

RÜTMILIS-MELOODILINE ÜLESANNE NR. 6

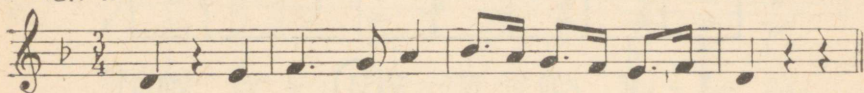
re-minooris

Endised rütmid

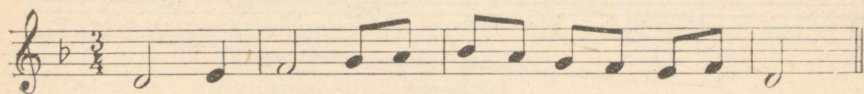
Ülesanne

Var. 1.

Var. 2.

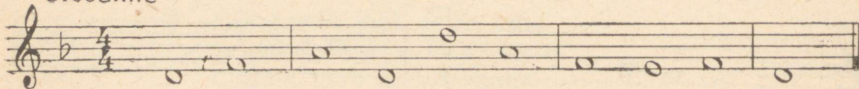

RÜTMILIS-MELOODILINE ÜLESANNE NR. 7

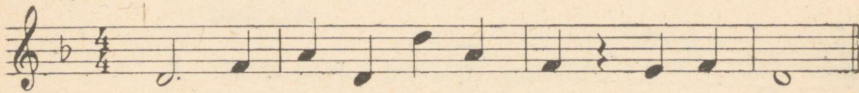
re-minooris

Endised rütmid

Ülesanne

Var. 1.

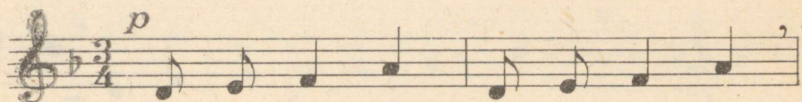
Var. 2.

Päike ja orvulapsed

Parajalt

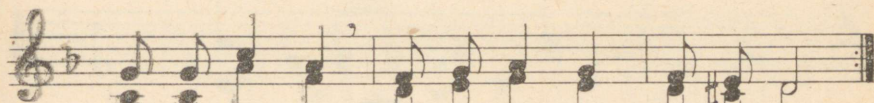
Läti rahvaviis

1. Päi - ke is - tub hil - ja õh - tul

kuld-se paa - di par - da - le. Va - ra hom - ni -

Kul ta tõu - seb paa - dist tae - va - võl - vi - le.

2. Tõuse, päike, homme vara,
orvulapsi rõomusta!
Orvulapsed nutvad kurvalt,
käies öösi pimedas.
3. Päike tõustes korjas kokku
kastetilgad kullased.
Ei need olnud kastetilgad —
olid orvupisarad.

Uueks tõusuks

J. Sütiste

Marsi tempos

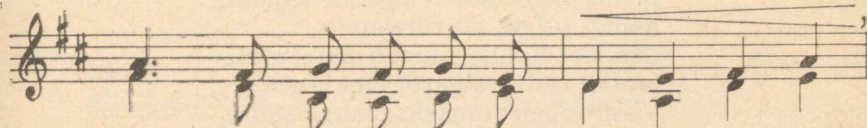
V. Reiman

1. Vir - gu uu-eks tõu-suks, rah - va sü - da,

tõu - se, vi - sa - du - ses hin - ges - tu!

Te - o - ta - he ol - gu mei - le pü - ha,

kest - ku liik - meis püü - de pin - gu - tus.

Kan - ge - la - se mee - li ko - du va - jab,

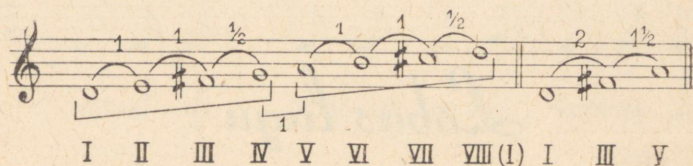
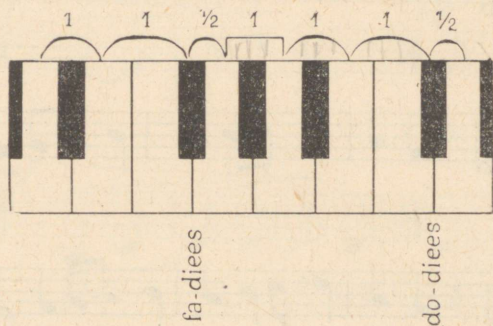
vu - de il - ma ot - sib kä - si ust.

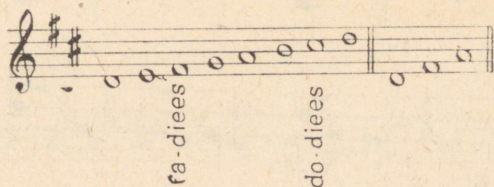
2. Saagu rõõmuks rühk ja südamlikkus
uue põlve võimsaks sirgudes.
Meie sünniraja vaesus, rikkus
tõusku sõnuks uues kiirguses.
Mehe jõudu nõuab raudne sajanä,
nõuab julget eluründanist.
See, kes laulda suudab sellel ajal,
laulab rahva vastset sündimist.
Virgu uueks tõusuks, rahva süda,
tõuse, visaduses hingestu!
Teotahe olgu meile püha,
kestku liikmeis püüde pingutus.

RE-MAŽOOR HELIREDEL

Selleks et re-st ehitatud heliredel kõlaks mažoorsetl, tuleb kõrgendada selle heliredeli III astet (fa) ja VII astet (do) poole tooni võrra (fa-diees ja do-diees).

Re-mažoor heliredel ja kolmkõla:

Ülesandeid. Mängida klaveril ja laulda Re-mažoor heliredel ja kolmkõla.

Moodustada rütmilis-meloodilisi variatsioone Re-mažooris; laulda neid.

Milline on Re-mažoorile paralleelne minoor?

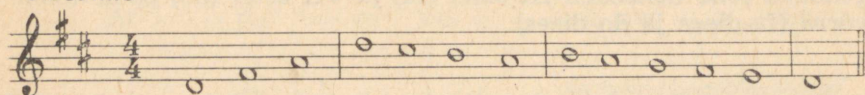
Laulda noodi kaasabil laule Re-mažooris.

RÜTMILIS-MELOODILINE ÜLESANNE NR. 8

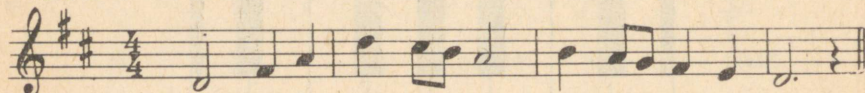
Re-mažooris

Endised rütmid

Ülesanne

Var. 1.

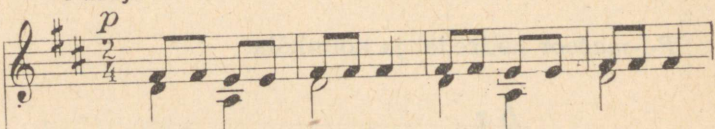
Var. 2.

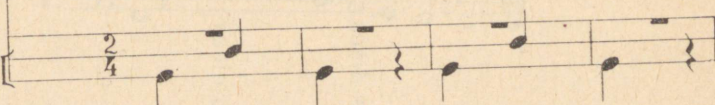
Lõbus lugu

Parajalt

I hääl
II hääl

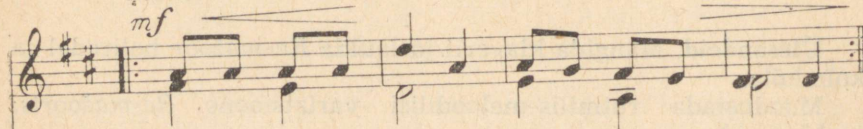

Plakslamine
Sõrmelöök
Rusikalöök

Elavalt

mf

Setukõsõ

Naljatades

Üksik

Setu viis

J. Simm

1. Se - tu - kõ - sõ

Se - - - tu - kõ - sõ, se - - - -

Detailed description: This system contains two staves of music. The top staff is a vocal line in treble clef, key of D major (two sharps), and 2/4 time. It begins with a forte (*f*) dynamic and features a melodic line with a repeat sign. The bottom staff is a piano accompaniment in treble clef, also in D major and 2/4 time, starting with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. It provides a harmonic accompaniment for the vocal line.

sõit-si - vä Võõb-sult po - tõ - kuurma - ga.

- - - tu - kõ - sõ, se - - - - - - - - - tu - kõ - sõ.

Detailed description: This system continues the musical piece with two staves. The top staff is the vocal line, and the bottom staff is the piano accompaniment. The lyrics are written below the notes. The music maintains the same key and time signature as the first system.

Kõik

Vuhh! Se-tu-kõ-sõ noo-rõ, mu vel-lõ,

se-tu-kõ-sõ!

Detailed description: This system concludes the piece with two staves. The top staff is the vocal line, and the bottom staff is the piano accompaniment. The lyrics are written below the notes. The music maintains the same key and time signature as the first system.

Vuhh! Se-tu-kõ-sõ noo - rō, mu vel-lõ!

Üksik: 1. Setukõsõ sõitsivä Võõbsust potõkuurmaga.

Kõik: 1.—12. ∴ Vuhh! Setukõsõ noorõ, mu vellõ! ∴

2. (*f*) Looga kõrtsi kotsil na tii pääl tüllü pöörsivä.
3. (*mf*) Ivvo naksi roosaga Petrat takah ajama.
4. (*p*) Petra parsil' pagõsi, jala' saina tugõsi.
5. (*ff*) Petra parsilt patsahti, nii et maa all matsahti.
6. (*p*) Petra naksi pallõma Ivvot hallõ häälegõ.
7. (*p*) Lepümü ärr hüvägä, lääme ruuna kaema.
8. (*mf*) Seni oll ruuna mädänü kuurma kraavi vidänü.
9. (*mf*) Ruun oll' kraavin selülõ, jalakõsõ tilulõ.
10. (*mf*) Potõ katski põranü, täütäl punn ärr karanu.
11. (*f*) Võõbsu liina tsurasõ itsitivä pääleki.
12. (*ff*) Paras, paras, tsäh, tsäh, tsäh, kiä käsk minnä kاكلõmä.

Poiste laul

J. Oro

Rahulikult

R. Päts

1. Ik - ka jul - ge pois - te meel, käi - me

ü - hes või - du teel. Ta - kis - tu - sed

ol - gu suu - red, meid viib vap - rus või - du - le!

Ta - kis - tu - sed ol - gu suu - red,

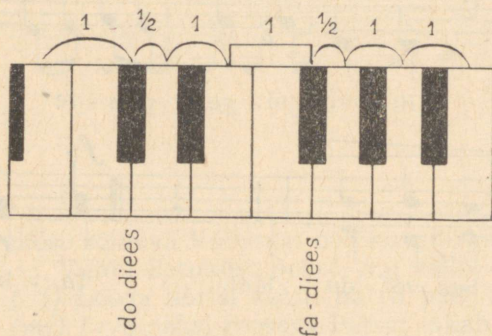
meid viib vap - rus või - du - le.

2. :: Uhkelt paisub meie rind,
meis on ikka hoog ja ind. ::
:: Nõnda poisid vapral sammul
julgelt käivad oma teed! ::

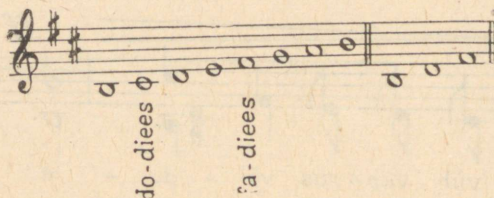
3. :: Võimsalt kõlab poiste hääl,
kajab vastu orus, mäel. ::
:: Meie laul ja uljas tuju
võidab kõikjal südameid. ::

SI-MINOOR HELIREDEL

Selleks et si-st ehitatud heliredel kõlaks minooriselt, tuleb kõrgendada selle heliredeli II astet (do) ja V astet (fa) poole tooni võrra (do-diees ja fa-diees).

si-minoor heliredel ja kolmkõla:

Ülesandeid. Mängida klaveril ja laulda *si-minoor* heliredel ning kolmkõla.

Moodustada rütmilis-meloodilisi variatsioone *si-minooris*; laulda neid.

Leida, milline on *si-minoori* juhttoon ja VI aste, mis sageli kuuluvad kõrgendamisele.

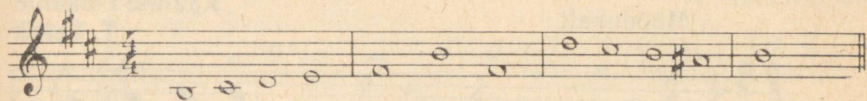
Leida, milline on *si-minoorile* paralleelne mažoor.

Laulda noodi kaasabil laule *si-minooris*.

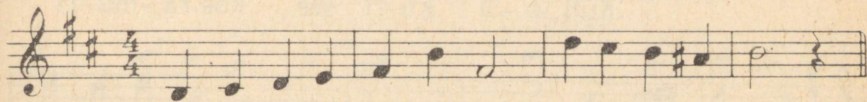
RÜTMILIS-MELOODILINE ÜLESANNE NR. 9

si-minooris

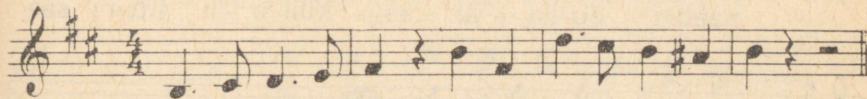
Ülesanne

Var. 1.

Var. 2.

Kuri koeramuri

Mõõdukalt

Kaanon 2-häälne

T. Vettik

① *f*

Küll o - li ku - ri see koe - ra - mu - ri

naabri õu - na - ai - as, küll o - li ku - ri see

koe - ra - mu - ri naabri õu - na - ai - as!

② *mf*

Oi, oi, koe - ra - mu - ri naab - ri ai - as,

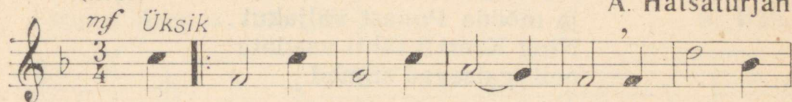
oi, oi, koe - ra - mu - ri ai - - as.

Millest unistavad lapsed

P. Gradov

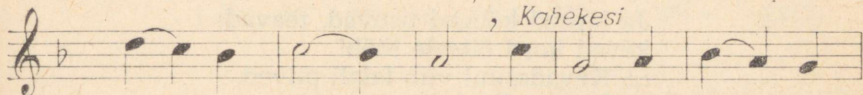
Kiirelt

A. Hatsaturjan

mf Üksik

1. Kõik lap-sed ter-ves il - - mas, nii lōu-nas,
möö da väl-ju õit-se - vaid käib lap - si

põh - ja - kül - - mas, maast kau-nist ik - - ka
õn - nest hõis-ka - vaid, mis hel-ge, rōō - mus

u - nis - tand, kus päik - se - li - - sed il -
õn - ne - maa, üks - ai - - nus ter - ves il -

inad. Kus mas. Ja lap-sed kõik-jal u - su - vad,

tea - vad: ke - vad kord õit - se - le lööb! —

— Ke - va - de - tuul viib lai - a - li

pil - ved, päi-ke - ne pe - le - tab öö! —

2. Kõik lapsed terves ilmas,
nii lõunas, põhjakülmas,
on sõidust siia unistand,
kus päikselised ilmad.
Nad käiksid meie nõlvakuil
ja mööda Punast väljakut...
Ning Kremli tähti vaadata
neil igatsevad silmad.

Refrään:

Ja lapsed kõikjal usuvad, teavad:
kevad kord õitsele lööb!
;: Kevadetuul viib laiali pilved,
päikene peletab öö! ;:

3. Ja kõike, millest ilmas,
nii lõunas, põhjakülmas,
on lapsed ikka unistand,
siin näevad meie silmad.
Me näeme Punast väljakut,
ja loitmas Kremli tähte suurt...
Ei seda kustutada saa
eal keegi terves ilmas!

Refrään.

Mathkalaul

P. Rummo

Marsi tēmos (Kergelt)

R. Päts

mf

1. He - le päi - ke pai - tab pal - - geid,

lõu - na - tuu - les len - dab juus, läh - me pi - ki maan - teid

val - geid, sü - da hell ja lau - lud suus.

f

Läh - me rei - si - pau - nad ku - kil, sil - mis su - ve - päik - se

naer. — Põl - lul ju - ba tol - mab ru - - - - kis,
II hääl: tol - mab ju - ba ru - kis,

ju - ba loo - ma hak - kab kaer!
loo - ma hak - kab kaer!

mp

1-2 la - la - la - la, la - la, la - la - la - la, la - la,
 II hää! la - la - la - la, la - la - la - la, la - la - la - la, la - la - la - la,

la - la - la - la, la - la, laa - - laa,
 la - la - la - la, la - la - la - la, laa - - laa,

mf

la - la - la - la, la - la, la - la - la - la, la - la,
 la - la - la - la, la - la - la - la, la - la - la - la, la - la - la - la,

mf

la - la - la - la, la - la, laa.

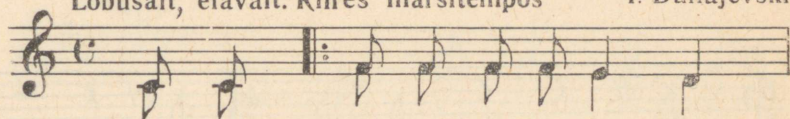
2. Nukrad leinakase salad
 peegeldumas järvevees,
 sirelites vanad talud,
 laste kilked ukse ees.
 Matkalaule rõõmsaid, helli
 helistamas reipalt huul.
 Kõrvus kajab karjakelli,
 palgeid paitab päike, tuul!
 La-la, la-la, la-lal...

Küll meil on siin tore

L. Nekrassova

Lõbusalt, elavalt. Kiires marsitempos

I. Dunajevski

1. Küll meil on siin to-re, küll on,

hea! Õu-es ti-he le-he-ka-tus mei-e

peal. Tee-del he-le päi-ke sä-rab jõe-le,

nur-me-le viib vä-rav. Rõõ-must

ot-se hüüd-ma peab, hüüd-ma

peab, hüüd-ma peab - 1-5. küll meil

2. Küll meil on siin tore, küll on hea!
Läki jõeale, mõnus õngitseda seal.
Päike pruunistab me selga
ja me ujudes ei pelga —
sumdi! vette üle pea,
üle pea, üle pea!
Küll meil on siin tore, küll on hea!
3. Küll meil on siin tore, küll on hea!
Teed ma maasikate juurde metsas tean.
Neid seal palju, neid on suuri,
otse kipuvad me kruusi.
Korvid kätte, lähme reas,
lähme reas, lähme reas!
Küll meil on siin tore, küll on hea!
4. Küll meil on siin tore, küll on hea,
kui sa võimled, pallimängust lugu pead!
Jooksed, hüppad kaugust, kõrgust,
tõukad kuuli — nii sa sirgud
spordimeistriks noores eas,
noores eas, noores eas.
Küll meil on siin tore, küll on hea!
5. Küll meil on siin tore, küll on hea!
Laagris endale sa sõpru leiad pea.
Matkarajal, lõkkeaajal
mets me ümber röömsalt kajab,
ei me laul siin vaiki eal,
vaiki eal, vaiki eal.
Küll meil on siin tore, küll on hea!

Tere, Moskva!

O. Fadejeva

A. Lepin

Marsi tempos

mp

1. Meid ter - vi - tas tä - na - va -

kä - ra ning leh - te - des sa - his - tav

tuul. Ja Mosk - va - le tu - le - de

sä - ras tõi ter - vi - tust saa - bu - ja

f

huul. Laul - des koos käi - me siin möö - da

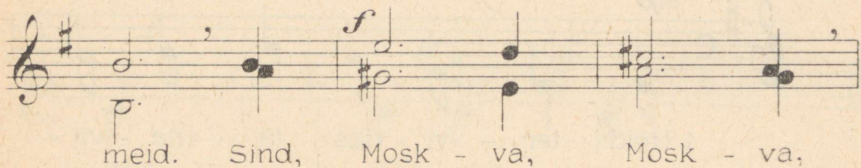
tä - na - vaid ja par - ke, möö - da

mf

teid. Laul - des koos käi - me siin, Mosk - va

nae - ra - ta - des ter - vi - ta - mas

meid. Sind, Mosk - va, Mosk - va,

ü - lis - ta - mas lau - lu - des me

maa. lk - ka jääd noo - re - na, ar - mas

Mosk - va, mei - le pü - si - ma.

2. Nii rõõmsaina laulavad tuuled ning helgivad Moskva jõe veed. Ja noori siin hõiskamas kuuled, kes sammuvad õitsenguteed.

Refrään.

3. Ei Moskvast tea kenamat linna, me noorus kõik temale toob, oma südame kinkinud sinna, seal kaunimad lauludki loob.

Refrään.

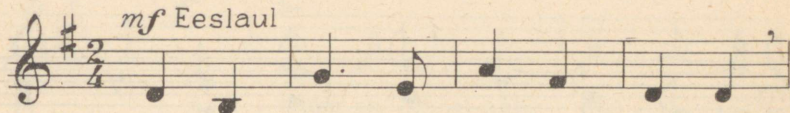
Juristid

O. Vössotskaja

Marsi tempos

M. Starokadomski

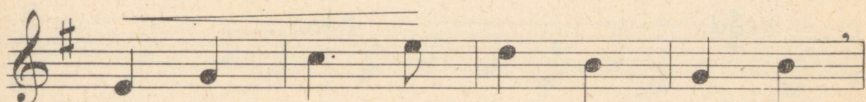
mf Eeslaul

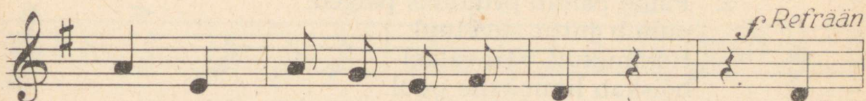
1. Kõ - lab rõõm-salt sar - ve - hui - ge,

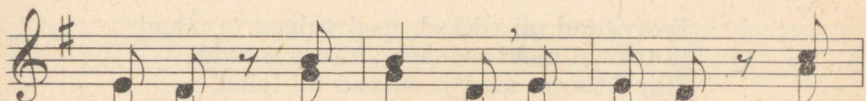
mäng - leb kuld - ne päik - se - - kiir.

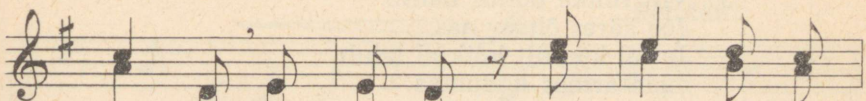
Kau - nis mat - ka - tee tu - ris - te

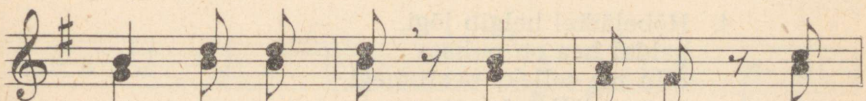
jäl - le rän-na - ku - le viib. *f* Refraän Ees

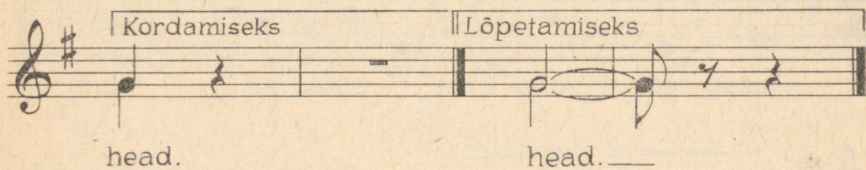
väl - jad nii rik - kad, teed val - ged ja

pi - kad ja taa - mal meid saa - da - vad

kas - ke - de read. Siin õi - tes on

2. Päike paitab pruuniks palged,
puhub juttu suvetuul.
Hommikuti varavalgel
höiskab linnukene puul.

Refrään:

Ees väljad nii rikkad, teed valged ja pikad
ja taamal meid saadavad kaskede read.
Siin õites on aiad ja niidud nii laiad,
neis palju on armast ja head.

3. Vili rohke põllul hällib.
Jõe ääres õitsev aas.
Ja nii kaunilt kõikjal laiub
meie armas kodumaa.

Refrään.

4. Hõbeläikel helgib jõgi,
kaldal hea on puhata.
Siin me selleks peatumegi,
et taas jälle rännata.

Refrään.

Rõõmus salk

S. Mihhalkov

Lõbusalt

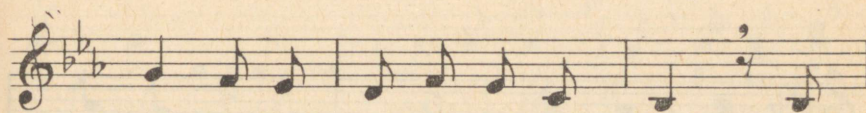
M. Blanter

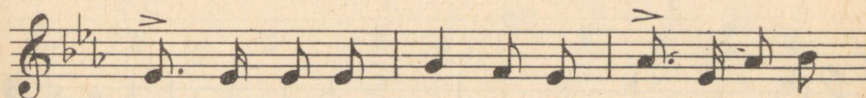
1. Salk rõõm-sa - meel-seid noo - ri läeb

mar - si - sammul reas. Neil tee viib ku - hu

poo - le, ei möö-du - ja sest tea. Nad

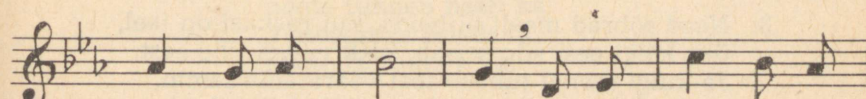
kii - rel sam-mul käi - vad, ei kee-gi ma-ha

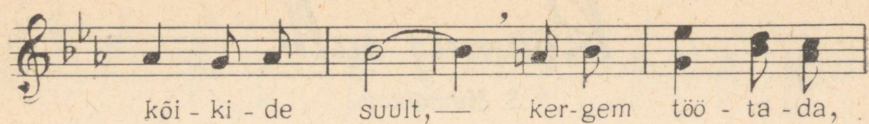
jää, ja vaik-set ümb-rust täi - dab pea-gi

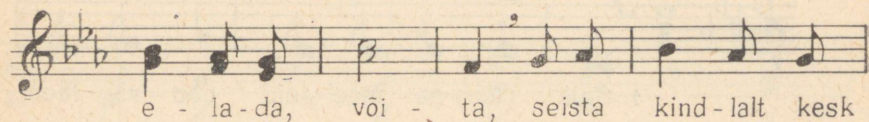
nen-de lau-lu - - hää! Kui on lau - lu - ke

kõ - la - mas kõik - jal, vii - sid vee - re - mas

kõi - ki - de suult, — ker-gem töö - ta - da,

e - la - da, või - ta, seista kind - lalt kesk

tuis - ku ja tuult. — Ker-gem töö - ta - da,

e - - la - da, või - - ta, seis-ta

kind - lalt kesk tuis - ku ja tuult. —

2. Viib Sinijärve äärde nüüd salgakese tee.
Seal päike paitab sääri ja helgib üle vee.
Kas tõesti keegi leiab maailmas sõpru veel,
kes nõnda ühte hoiaks nagu salgakene see?

Refrään:

Kui on lauluke kõlamas kõikjal,
viisid veeremas kõikide suult,
∴ kergem töötada, elada, võita,
seista kindlalt kesk tuisku ja tuult. ∴:

3. Need sõbrad meelt ei heida, kui raskusi on teel,
üks kõigi eest siin seisab, kõik valvel ühe eest.
Ja kuigi mõnel juhtub teel väaratama samm,
ta järel' tõttab ruttu siis, ja jälle kõlab laul.

Refrään.

Kolhoosi pillimehed

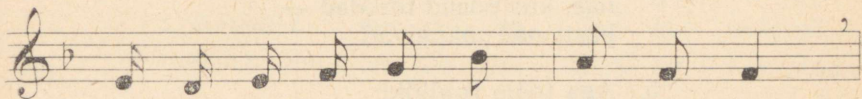
L. Tauts

L. Tauts

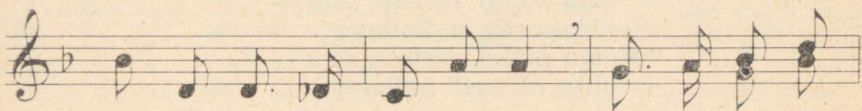
Parajas polka tempos

1. Mei - e Jaan on kand - le - mees,

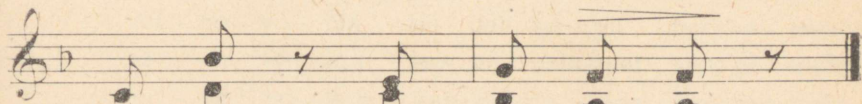
kõ - gist siin ra - joo - nis on ta ees.

Kui on õh - tul lõp - pend töö, kand - lel pol - ka

lah - ti lööb. Kui on õh - tul lõp - pend töö,

pol - ka siis lah - ti lööb

2. Villem see on viiulil
väledam kui ükski teine siin.
Tantsuviise oskab ta,
noote tunneb hästi ka.
Tantsuviise oskab ta,
noote ta tunneb ka.

3. Lõõtsapillil Kustast ei
keegi teine vist küll üle käi:
mitmekümne bassiga
mängib nii, et imesta.
Mitmekümne bassiga
mängib, et imesta.
4. Neid kõik neiud vaatavad,
kaunitarid külas kuulavad —
näe, kus poisid toredad
hästi kokku mängivad,
näe, kus poisid toredad —
hästi nad mängivad.
5. Aga tööle tublidki
pillimehed need on igati;
olgu põllul, metsas, soos —
uhke neile on kolhoos,
olgu põllul, metsas, soos —
uhke on neil' kolhoos.

Heinatöö

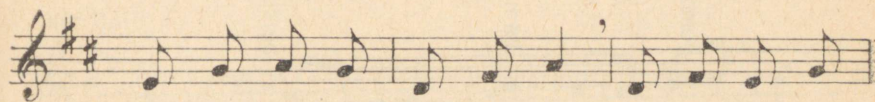
I. Sikemäe

Polka tempos

E. Arro

1. (Kõik) Meil on kä - tes hoog ja tu - hin
2. (Poisid) Küll me pois-te löö - gist käh - ku
3. (Tüdrukud) Ei me nei - de lai - ta mak - sa,
4. (Kõik) Kui on õh - tul kok - ku kan - tud

hei - na te - hes hul - ga - na. Vi - ka - ti - te
lai - ad kaa - red lan - ge - vad. Nei - ud kôr - valt
kii - ta tu - leb u - si - naid. I - ga - üks neist
kui - va hei - na ku - hi - lad, a - lus - ta - me

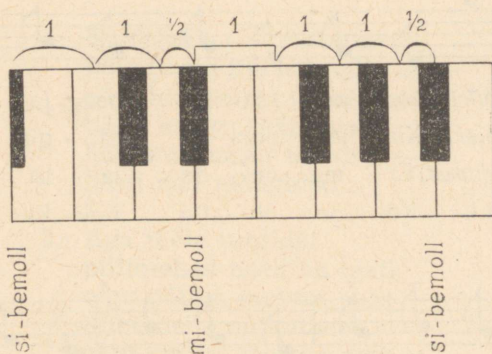
kii - re vu - hin täi - dab ko - gu hei - na - maa.
se - da näh - ku, kes on pois - test kan - ge - mad.
nii - ta jak - sab, kaa - ru - ta - des jook - seb vaid.
tal - gu - tant - su noor - te rõõm - sal tu - hi - nal.

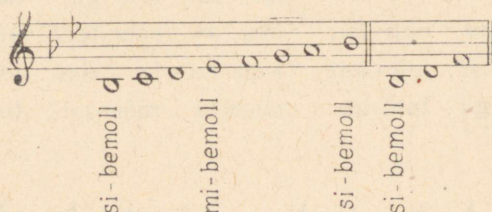
Teeb hei - na ü - hes - koos siin mei - e noor kol - hoos.
On al - les päh - kel see, kes pois - test kan - gem mees.
Poiss, nen - de hul - gast sa kord kal - li kaa - sa saad.
Lõõts tant - su - lu - gu lööb nüüd val - gel su - ve - oöl.

SI-BEMOLL-MAŽOOR HELIREDEL

Selleks et si-bemollist ehitatud heliredel kõlaks mažoorsetl, tuleb madaldada selle heliredeli I astet (si) ja IV astet (mi) poole tooni võrra (si-bemoll ja mi-bemoll).

Si-bemoll-mažoor heliredel ja kolmkõla:

Ülesandeid. Mängida klaveril ja laulda *Si-bemoll-mažoor* heliredel ja kolmkõla.

Moodustada rütmilis-meloodilisi variatsioone *Si-bemoll-mažooris*; laulda neid.

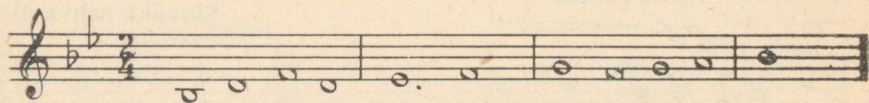
Leida, milline on *Si-bemoll-mažoorile* paralleelne minoor.

Laulda noodi kaasabil laule *Si-bemoll-mažooris*. Näiteks: «Laululind», «Lainetel».

RÜTMILIS-MELOODILINE ÜLESANNE NR. 10

Si-bemoll-mažooris

Ülesanne

Var. 1.

Var. 2.

Laululind

Mõõdukalt *mf* Slovaki rahvaviis

1. Lau - lu - lind,   lau - lu - lind,

p Elavamalt *mf*

väi - ke lau - lu - lind. —   Laula mul - le

Pikaldasemalt

lau - lu,   lau - la, pa - lun   sind.

2. :: Tuulehoog, tuulehoog,
paitav tuulehoog. ::
:: Kummardab sull' hellalt
nõtke pilliroog. ::
3. :: Mesilind, mesilind,
väike mesilind. ::
:: Õrnalt sulle tuksub
kauni lille rind. ::

Lainetel

Saksa rahvaviis

Hõljuvalt

The musical score is written on three staves in a 3/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat). The melody is in the treble clef, and the accompaniment is in the bass clef. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The second staff starts with a double bar line and a dynamic marking of *mf*. The third staff ends with a double bar line. The lyrics are written below the staves, with some words appearing above the notes.

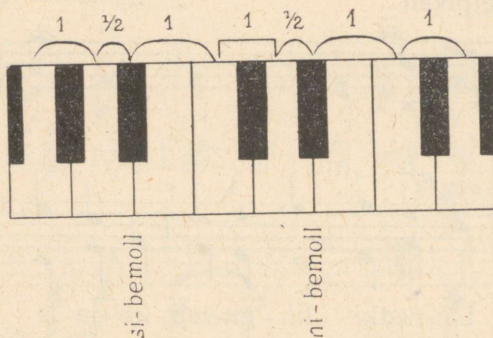
1. Kii - gu, mu paa - di - ke, lai - ne - te
kö - la, mu lau - lu - ke, ka - jä, mu
pää, Lai - nedki lii - gu - vad, kal - da - le kii - gu - vad.
hää!

Kii - gu, mu paa - di - ke, lai - ne - te pää!

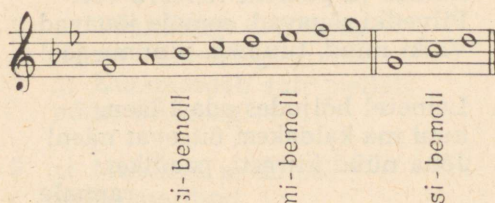
2. Vaiki nüüd, tuuleke, uinuma jää,
kuldab ju päikene helkiva vee!
Pilvedki sõuavad, eemale jõuavad.
Vaiki nüüd, tuuleke, uinuma jää!
3. Lainetel hõljudes edasi läen,
kuni ma kaldakest õitsevat näen!
Jõua nüüd kiiresti, paadike,
rannale.
Lainetel hõljudes kaldakest näen!

SOL-MINOOR HELIREDEL

Selleks et sol-ist ehitatud heliredel kõlaks minoorset, tuleb madaldada selle heliredeli III astet (si) ja VI astet (mi) poole tooni võrra (si-bemoll ja mi-bemoll).

sol-minoor heliredel ja kolmkõla

Ülesandeid. Mängida klaveril ja laulda *sol-minoor* heliredel ning kolmkõla.

Moodustada rütmilis-meloodilisi variatsioone *sol-minooris*; laulda neid.

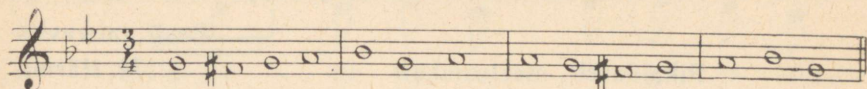
Leida, milline on *sol-minoori* VI ja VII aste. Kuidas neid nime-
tada kõrgendatult?

Laulda noodi kaasabil laule *sol-minooris*.

RÜTMILIS-MELOODILINE ÜLESANNE NR. 11

sol-minooris

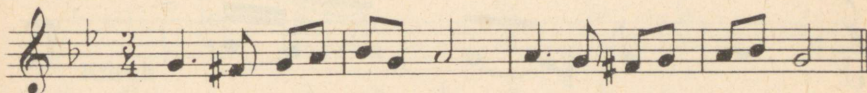
Ülesanne

Var. 1.

Var. 2.

Karjasepõli

Eesti rahvalaul

1. Kar - ja - põ - li ka - da - ka - ne, el -
or - ja - põ - li o - ha - ka - ne,

- - le, lee - lo, lo. El - le, el - le,

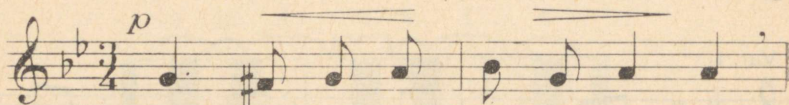
el - le, el - le, el - - le, el - le, lee-lo.
Ilh. el - - - le, lee-lo.

Lauliku lapsepõli

Eesti rahvaviis

Pikaldaselt, meeleolukalt

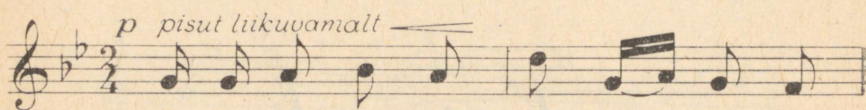
M. Härma

1 Kui ma o - lin väik - se - ke - ne, }
kas - va - sin ma kan - ni - ke - ne, }

al - le - a, — al - le - a,

e - ma viis hāl - li hei - na - maa - le,

al - le - a, — al - le - a,

kan - dis kii - gu ke - sa pea - le,

al - le - a, — al - le - a.

Mõnusa liikuvusega

2. Pa - - ni kä - o kii - gu - ta - ma, }
 su - - vi - lin - nu lii - gu - ta - ma, }
 3. Mi - - na meel-ta mõt - le - le - ma, }
 mõt - - te - le - ma, võt - te - le - ma, }

al - le - a, al - le - a,
 al - le - a, al - le - a,

Kiirelt

seal _____ siis kä - gu pal - ju kuk - kus, }
 su - - vi - lin - du lii - alt lau - lis, }
 kõik _____ ma pa - nin pa - be - ris - se, }
 rai - - u - sin kõik raa - ma - tus - se, }

al - le - a, _____ al - le - a.
 al - le - a, _____ al - le - a.

Mõnusa liikuvusega

mf (kordamisel *p*)

4. Kõik _____ ma pa - nin pa - be - ris - se, }
 rai - - u - sin kõik raa - ma - tus - se, }

al - le - a, _____ al - le - a.

Sarvelaul

Eesti rahvaluule

Eesti rahviis

R. Päts

Kergelt

1. Läk - sin met - sa hom - mi - kul - la,

va - ra en - ne a - o - ae - ga,

1-4. Tuu - - - - - tu - - - - - lu,

met - sa ää - rest põl - lu - - - - - peen - ralt

tuu - - - - - tu - - - - - luu! —

leid - sin si - ku - sar - ve - - - ke - se.

2. (*mf*) Sepakene, vellekene,
tegi sarvest tutulutu,
lausus juurde tarku sõnu,
hakkas sarve ajamaie.

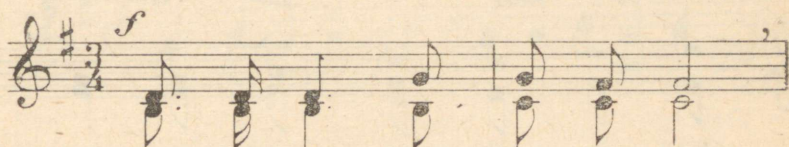
3. (*f*) Lutusarve hele kõla,
kus ta oli kuuldanessa,
üle roode Rootsimaale,
üle piiri Poolamaale.

4. (*f*) Kuningas jäi kuulamaie,
hõbemõõka mõtlemaie,
pikka piiki peatama,
(*ff*) sõda sarvi seisamaie.

Väike kevadelaul

Mõõdukalt

K. A. Hermann

1. Ke - va - de on kuu - lus mees
2. Sest mu väi - ke lau - lu - ke,

lah - ke lau - lu - kuns - ti sees;
kõ - la õi - ge ke - nas - ti:

tal on hää - led i - lu - sad, hää - le - mõ - nud
tea, sind kuu - leb ke - va - de, kes sind kut - sus

mõ - nu - sad, tal on hää - led i - lu - sad,
il - ma - le, tea, sind kuu - leb ke - va - de,

hää - le - mõ - nud mõ - nu - sad.
kes sind kut - sus il - ma - le.

mf (kordamisel *pp*)

1-2. Kõ - la, kõ - la, väi - ke lau - lu - ke,

ke - va - de - le, ke - va - de - le ke - nas - ti,

hūū - a ü - le met - sa, maa,

ü - le, ü - le il - ma i - lu - sa.

Laulu mõju

Hoogsalt

Eesti rahvaviis

1. Kui ma hak-kan lau - le - mai - e,

jääb siis kü - la kuu - la - ma, —

jääb siis kü - la kuu - la - ma, —

jääb siis kü - la kuu - la - ma!

2. Küla kuuleb, alev ärkab,
tahaks hääli omada,
.: tahaks hääli omada. :.:
3. Ma kui laulan üle küla,
üle halli alevi,
.: üle halli alevi. :.:
4. Kõnelen, et kõmab taevas,
pae pind lööb põrama,
.: pae pind lööb põrama. :.:

Mardilaul

Eesti rahva viis

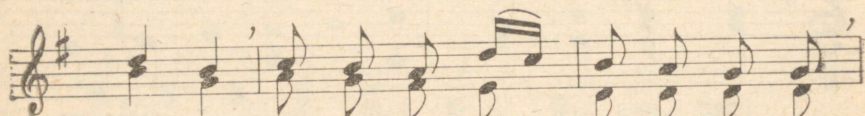
R. Päts

Elavalt

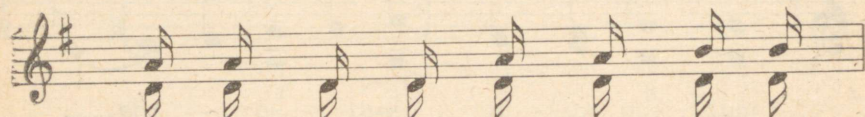
mf

1. Ei - le mar-ti oo-da-ti - e, mar - ti,

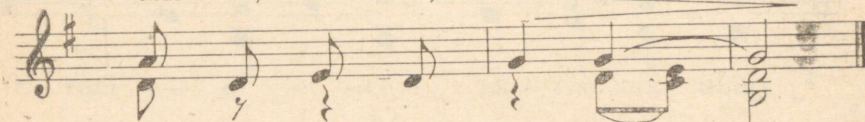

mar - ti, ei - le mar - ti oo - da - ti - e,

mar - ti, mar - ti, mar - ti, mar - ti,

mar - ti, mar - ti, mar - ti!

hoi,

mar - - - ti!

2. :: Täna marti vaadatie, marti, marti! ::: marti jne.
3. :: Nüüd on mardid siia jõudnud, marti, marti! ::: marti jne.
4. :: Laske mardid tuppa tulla, marti, marti! ::: marti jne.
5. :: Mardi küüned külmetavad, marti, marti! ::: marti jne.
6. :: Mardi varbad valutavad, marti, marti! ::: marti jne.
7. :: Ava uksi, tõsta telgi, marti, marti! ::: marti jne.
8. :: Kui ei ava, ausa lapsi, marti, marti! ::: marti jne.
9. :: Avan ise ometigi, marti, marti! ::: marti jne.
10. :: Meil on hulgas uksesepä, marti, marti! ::: marti jne.
11. :: Kaasas kanged karrassepad, marti, marti! ::: marti jne.
12. :: Tõstame ukse hingedelta, marti, marti! ::: marti jne.

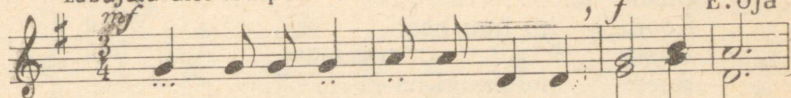
Suurt Marit ja Pisikest Peetrit

Eesti rahvaluule

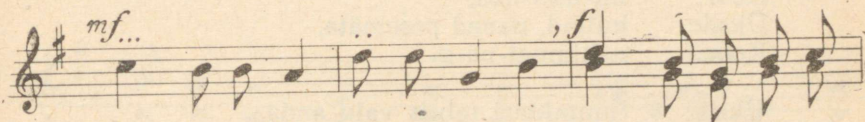
Eesti rahvaviis

Labajalavalsi tempos

E. Oja

Suurt Ma-rit ja Pisi-kest Peetrit, hii-huu-haa;

Suurt Ma-rit ja Pisi-kest Peetrit, nahk-nu-gi-na-gi,

pom-me-val-le-ru-di; u-u-u-uu!

Koor: 1. Suurt Marit ja Pisikest Peetrit,
hii-huu-haa;
Suurt Marit ja Pisikest Peetrit,
nahknugi-na-gi, pom-me-val-le-ru-di,
u-u-u-uu!

Üksik: 2. Suur Mari tahtis luadale minna,
Koor: hii-huu-haa;
Üksik: Suur-Mari tahtis luadale minna,
Koor: nahknugi-na-gi...

Üksik: 3. Pisike Peeter pidi koo jääma,
Koor: hii-huu-haa;
Üksik: pidi kõik valmis tegema,
Koor: nahknugi-na-gi...

Üksik: 4. Või valmis tegema,
Koor: hii-huu-haa;
Üksik: kulbid, uanad¹ pesema,
Koor: nahknugi-na-gi...

¹ Tähendab «vaagnad».

- Üksik: 5. Suur Mari tuli luadalt ko'o,
 Koor: hii-huu-haa;
 Üksik: Suur Mari tuli luadalt ko'o,
 Koor: nahknugi-na-gi ...
- Üksik: 6. ¹
 Koor: hii-huu-haa;
 Üksik: ² tegemäta,
 Koor: nahknugi-na-gi ...
- Üksik: 7. Või valmis tegemata,
 Koor: hii-huu-haa;
 Üksik: kulbid, uanad pesemäta,
 Koor: nahknugi-na-gi ...
- Üksik: 8. Suur Mari tahtis valu anda,
 Koor: hii-huu-haa;
 Üksik: Suur Mari tahtis valu anda,
 Koor: nahknugi-na-gi ...
- Üksik: 9. Pisike Peeter puges võivaati,
 Koor: hii-huu-haa;
 Üksik: Pisike Peeter puges võivaati,
 Koor: nahknugi-na-gi ...
- Koor: 10. Suur Mari pani punni peale,
 hii-huu-haa;
 Suur Mari pani punni peale,
 nahknugi-na-gi, pom-me-val-le-ru-dī,
 u-u-u-uu!

¹ Retsiteerida kiirkõnes sol-noodil: «Pisikesel Peetril olid kõik talitused veel alles valmis tegemäta.»

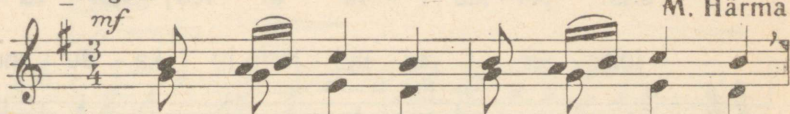
² Retsiteerida kiirkõnes do-noodil: «Pisikesel Peetril olid kõik talitused alles valmis ...»

Pidu hakkab

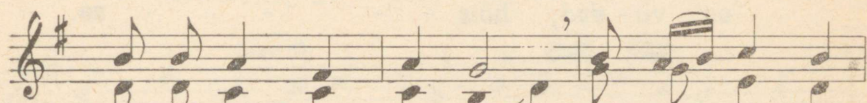
Eesti rahvaviis

M. Härma

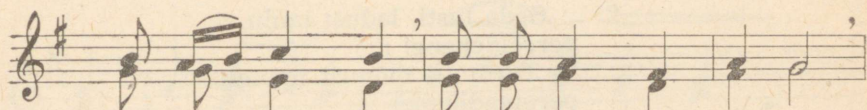
Kergelt

1. Pi - du hak - kab, pi - du hak - kab,

pe - re - ei - de - ke - ne. Pi - du hak - kab,

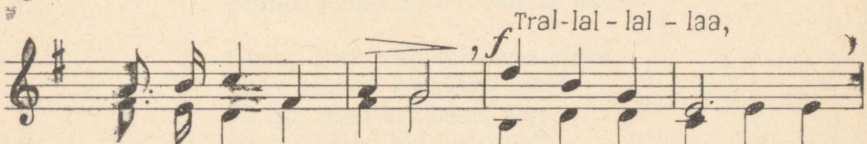
pi - du hak - kab, pe - re - ei - de - ke - ne.

Pa - ne pul - ma - pill hüüd - ma, pe - re - taa - di -

ke - ne. Pa - ne pul - ma - pill hüüd - ma,

pe - re - taa - di - ke - ne. Kui tü - tar on ma - jas,

hõis - - - - - sa! Tral - la - la -

siis pul - ma - i - lu al - les, kui tü - tar

laa, pul - ma - i - lu ka - du - nud.

on vii - dud, hõis - - - - - sa.

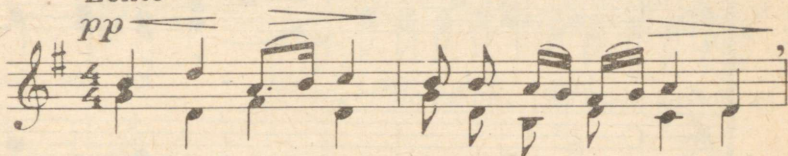
2. ∴: Seda lusti, ladust laulu,
 pereidekene! ∴:
 ∴: Torupilli mõnust mängu,
 peretaadikene! ∴:
 Kui peigmees on pulmas,
 siis pulmalised rõõmsad,
 kui peigmees on läinud,
 pulmalised kurvad!
3. ∴: Pidulõpeb, pidulõpeb,
 pereidekene! ∴:
 ∴: Õlu otsas, pärm põhjas,
 peretaadikene! ∴:
 Kui noorik on kodus,
 siis maja elu korras,
 kui noorikut pole,
 maja elu korratu!

Hällilaul

F. Schubert
1797—1828

Lento

pp

1. Ui - nu, ui - nu, lap-su-ke - ne väi-ke,

hel - lalt hoi - ab e - ma-ke - ne sind.

Pil - ve var - jus puhka - mas on päi - ke,

ok - sal ui - rub väi-ke lau - lu - lind.

2. Uinu, uinu kätikikeses pehmes,
sind on hoidmas hellalt ema arm,
kuni sirgud, kasvad suureks,
eemal' jäägu sinust saatus karm!
3. Uinu, uinu vaikselt une süles,
kuni valvab emakene veel.
Ja kui oled ärkamas üles,
õitsku lilled sinu eluteel!

Ihkasime ikkest lahti

Eesti rahvaluule

Eesti rahvaviis

Pikaldaselt, laialt

M. Saar

f
Lee, lee, lee, lee - - lo, lee - lo,

Pisut kiiremini

1. mis need oh - jad mei - da hoid - sid, mei - da hoid - sid, -
2. mis need oh - jad mei - da hoid - sid, mei - da hoid - sid, -
3. ih - ka - si - me ik - kest lah - ti, ik - kest lah - ti, -

- mis need köi - ed mei - da köit - sid, mei - da köit - sid, -
si - de - med, mis hoid - sid mei - da, hoid - sid mei - da, -
or - ju - sest ju päästa va - baks, pääs - ta va - baks, }

Pikaldaselt, laialt

ff
1:3. lee, lee, - lee, lee - - lo, lee - lo!
ff

Naljalugu

Eesti rahvaluule

J. Jürme

Lõbusalt

mp

Te-re, ti-bu-ke-ne, ka-bu-ja-la-ke-ne,

Löök
sârmeetstega:

$\frac{3}{4}$

Rusikalöök:

hun-di-vi-le-ke-ne, mei-e Ma-ri-ke-ne.

Lint lant lõi lu-gu pil-li, Krapa Aa-du tõi

ku-bu õl - gi siit nur - gast ja sealt nur - gast

kesk põ - randa - le kok ku. Te-re, siit - la - ne!

Te - re, saar - la - ne! Kas kark - jalg kau - gel?

Kui Kungla rahvas

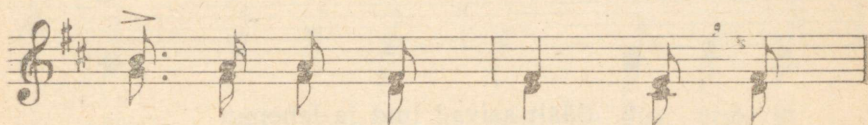
F. Kuhlbars

Rõõmsalt

K. A. Hermann

1. Kui Kung-la rah-vas kuld-sel a'al kord

is - tus ma - ha söö - ma, siis .

Va - ne - mui - ne mu - ru - maal läks

kand - le - lu - - gu löö - ma.

Läks a - ga met - sa män - gi - ma,

läks a - ga laan - de lau - lu - ga,

läks a - ga met - sa män - gi - - ma,

läks a - ga laan - de lau - lu - - ga.

2. Säält saivad lind ja lehepuu
ja loomad laululugu,
siis laulis mets ja meresuu
ja eesti rahva sugu.
Läks aga metsa...
3. Siis kõlas kaunilt laulaviis
ja pärjad pandi pähe,
ja murueide tütreid siis
sai eesti rahvas näha.
Läks aga metsa...
4. Ma laulan mättal, mäe pääl
ja õhtul hilja õues,
ja Vanemuise kandle hääl
see põksub minu põues.
Läks aga metsa...

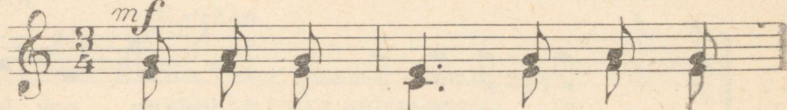
Emasüda

L. Koidula

Th. Hansson

Hellalt

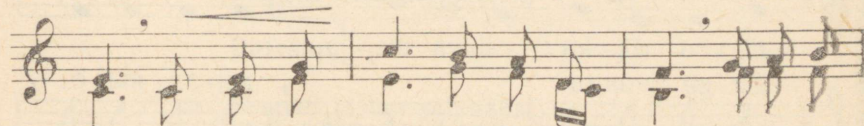
mf

1. Üks pai - ga - - ke siin il - mas

on, kus var - jul tru - - dus, arm ja

õnn! Kõik, mis nii harv siin il - ma peal, on pel-gu-

pai - ga leid - nud seal, kõik, mis nii harv siin il - ma

peal, on pel - gu - - pai - ga leid - nud seal.

2. Kas ema südant tunnend sa?
Nii õrn, nii kindel, muutmata!
.: Ta sinu rõõmust rõõmu näeb,
su õnnetusest osa saab. .:
3. Mõnd kallist südant kaotin,
mis järel nuttes leinasin,
.: aeg andis teised tagasi,
ei ema südant iialgi. .:

Ringmängu-laul

Eesti rahvaluule

Eesti rahvaviisi j.

Lõbusalt

R. Päts

1. *f* Ei mi-na sün-ni suur-te sek-ka,
kōr-ge kōr-vu is-tu-mai-e,

1. ma-hu rik-ka rah-va maj-ja,
sir-ge vas-tu , sei-se-mai-e. ,

2.

p Raa -
mf Al - le - ral - le, ral - lal, la - la - la + la,

1. ral - lal - lal - la, ral - lal - lal - la ral-lal-laa!
2. ral - lal, la - la - la - la, ral - lal, la - la - la - la

2. Oleks mulle suuri suupi,
peremehe peeni kuubi,
hundinahka uusi kuubi,
põdrannahka põllekene.

Refrään.

3. Siis mina sünniks suurte sekka,
mahuks rikka rahva majja,
kõrge kõrva istumaie,
laia vastu laulemaie.

Refrään.

4. Üks mina hoolin uhkeesta,
kaks mina kardan kangeesta,
uhked mina uudistelen,
kanged mina karteelen.

Refrään.

5. Peened pillan pilpaaksi,
jämed järi jaladeksi,
ise pääle istumaie,
laua otsa laulemaie.

Refrään.

Lauldes üles kasvasin

Parajaht

Läti rahvaviis

The musical score is written on three staves in G major (one flat) and 2/4 time. The melody is on the top staff, and the accompaniment is on the bottom two staves. The lyrics are written below the notes.

t. Lau - lu saa - tel sün - di - sin ma,
ai - - - ja
(lau - lu saa - tel) laul - des ü - les,
lau - des ü - les kas - - va - sin.

2. Lauldes elu elasin ma, ai-jaa,
elasin ma,
tahan laulda surmani.
3. Kajasid kõik mäed ja metsad, ai-jaa,
mäed ja metsad
kajasid, kui laulsin ma.
4. Kes mind kuuleb laulevada, ai-jaa,
kes mind kuuleb,
arvab, ööbik laulab sääl.
5. Laulik, kiirelt ennast ehi, ai-jaa,
ole valmis
karja välja ajama.
6. Laula rõõmsalt karja hoides, ai-jaa,
laula nii, et
mäed ja metsad kajavad.

Kartul

Lõbusalt

Valgevene rahvaviis

1. Pa - ne kar - tul aeg - sasi' ma - ha,

võ - tad hil - jem, pal - ju ta - had. Võid siis pra - e -

tult neid süü - a, küp - se - ta - da, kee - ta, müü - a.

p

1-3. Tam, tam, tam, ta - ra, ta - ra - ta - ra, taa,

kar - tul täht - sam toit me maal. —

kar - tul täht - sam toit me maal.

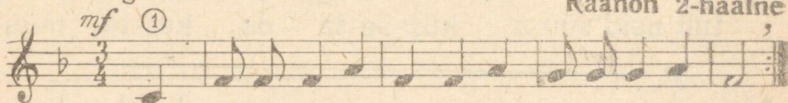
2. Kartulist kui putru teeme,
kogu perega siis sööme.
Putru aga kes meil soovib,
kartuleid see ise koorib.
.: Tam, tam, tam, tara, taratara, taa,
kartuleid see ise koorib. .:.
3. Oi, oi, oi, taramtam, taadi,
pole me ju sakste laadi.
Kui meil lõunaks kartul puudub,
vesiseks me toit siis muutub.
.: Tam, tam, tam, tara, taratara, taa,
kartul tähtsam toit me maal! .:.

Kägu

Mänglevalt

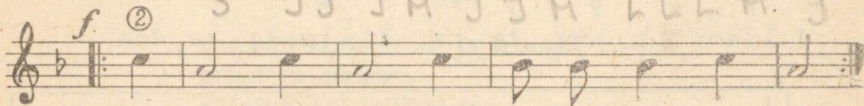
Prantsuse rahvaviis

Kaanon 2-häälnel

Vaat, kaugel lai-as laa-nes ju kā-gu ku-kub sääł,
kõik mu-ru-nei-ud ü - les vist ä-ra-tab ta hääł.

S J J J H J J H L L L H J

Kuk-ku, kuk - ku, nii hüü-ab ik - ka ta,
kuk-ku, kuk - ku, ju ke - vad siin on pea.

S H S H S N N N S M

Kägu

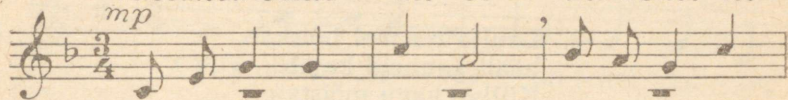
Elavalt, kergelt

Poola rahyaviis

1. Rõõmsalt laulsid

nei - ud

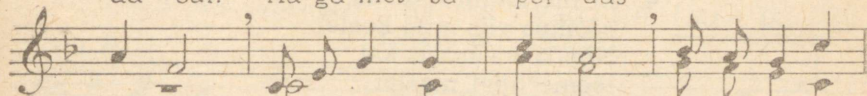
kok - ku tul - les

aa - sal.

Kä - gu met - sa

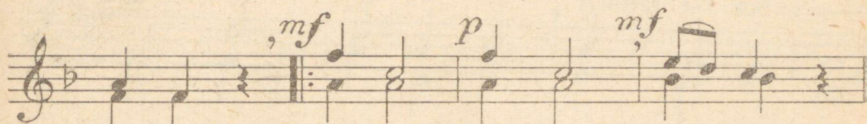
pei - dus

Met - - sa

pei - dus

lau - lis nei - le

kaa - sa.

1-4. Kuk - ku!

Kuk - ku!

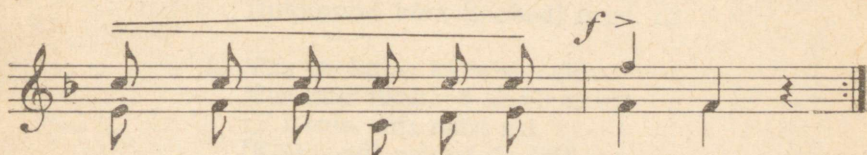
Ah - ha!

Ah - ha!

A - di - ri - di,

o - di - ri - di - di - na,

o - di - ri - di - di - na!

Uh - ha!

2. Karjasarvi kostab,
salu neile vastab,
kauge küla märkab,
laidu laasi ärkab.

Refrään.

3. Laulja nurmel hõiskab,
hääli kauneid kajab.
Küllap kägu mõistab,
kellest laulda vaja.

Refrään.

4. Ei me lauldes kurda,
rõõmus viis meil keelel.
Nõnda ka masurkat
lööme ühel meelel.

Refrään.

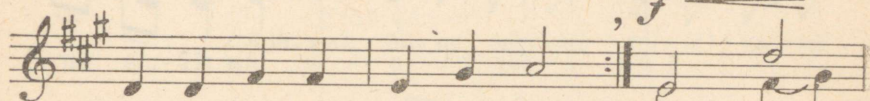
Daino

Elavalt

Leedu rahvaviis

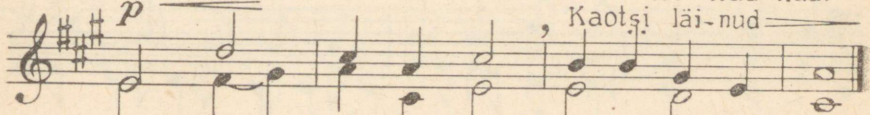
1. Viis meil kas - vas uh - ket lui - ke,

su - led val - ged sä - ra - vad. 1-4. Lau - la, —

1. Kaot - si kõik on mis neist sai. 1. Kaot - si läi - nud nad.

1-4. Lau - la, — mis neist sai. Läi - nud nad.

2. Viis on oja kaldal kaske
kaunistamas vett ja maad.
∴: Laula, mis neist sai.
Eal ei [urbi] kandnud nad. ∴:
3. Viis meil sirgus uljast noormeest,
kõik nad käisid sõjateed.
∴: Laula, mis neist sai.
Hukkunud kõik [mehed] need. ∴:
4. Viis on külas kaunist neidu.
Kes küll ükskord kosib neid?
∴: Laula, mis neist sai.
[Kõik nad] peigudeta jäid. ∴:

Märkus. Klambrites olevad sõnad kordamisel vahele jätta.

Noorushümn

Pidulikult

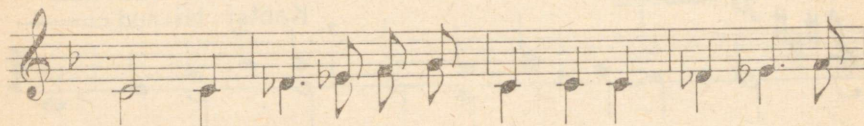
O. Gerster

1. Nii i - lus on e - lu, täis rõõ-me on

ta, kuid õn-ne eest e - lus pead võit-le - ma

sa. Käib võit-lus ra-hu eest! Õn-ne ra - hu vaid

toob ja rah-vas vaid ra-hus kõik e - lu - hü-ved loob.

2. Meid meelitab sinav
ja avar maailm,
ei taevast või katta
must hävituspilv!
Käib võitlus rahu eest!
Sõda — häving ja nälg,
julg, hirmus ta rada
ja söes ning tuhas jälg.

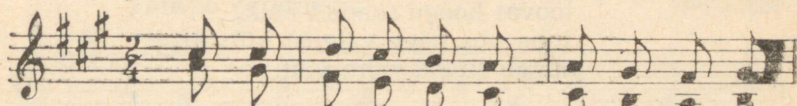
3. Nii kaunis on elu,
jah, elada hea,
kuid õnne eest kindlalt
sa võitlema pead.
Käib võitlus rahu eest!
Päikest ihkame kõik!
Toob noortele õnne
vaid töö ja rahu võit.

Teid tervitame

J. Becher

Väga elavalt

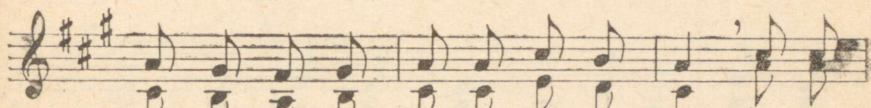
L. Beethoven

1. Sõb - rad, õn - ne, ter - vist tei - le! Kö - lab

ra - hu - lau - lu - viis! Hirm meil sü - dantäi - tie

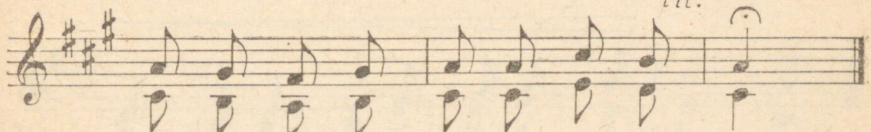
ei - le, kar - tus räh - vailt õn - ne viis. Nüüd me

huu - lil hõis - ked uu - ed, tant - sib

noor, tal rõõ - mus meel. Tõest ja i - lust lau - le

luu - es käi - me tu - le - vi - ku - teed.

2. Seal, kus rahvad kütked heitnud,
rahu võitnud vaenuöö,
sihi ülla nüüd me leidnud,
hommik helendama lööb.
Elu ärkvel, õnnest tulvab,
loovat hoogu saanud kõik,
juba uus päev valgust külvab,
annab tiivad rahu võit.

3. Igal rahval, kõigis maades
rahupüüded kõrges aus.
«Rahu! Rahu! Ülev aade!»
kõlab igalt mandrilt laul.
Virgu, sõber! Võida kartus,
helges päevas õnne lood.
Iluaustus, jõud ja tarkus
meile kestva rahu toob.

Mingem nüüd

Tempo di marcia

V. Bellini
1801—1835

Min - gem nüüd, min - gem nüüd, min - gem

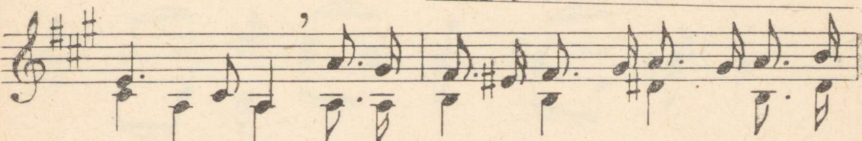

marssi - des nüüd, mingem laan - de ja le - pi - kus - se

laul - ma, min - gem mu - ru - le, kái - gem

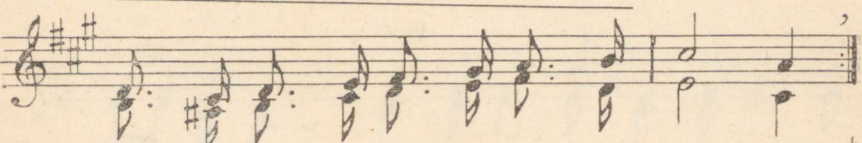
hõ - o - kes - te, öö - bi - ku - te

künka - le, kus on lõ - o, öö - bi - ku

hüüd! Ol - gu rõõmsad meil marssides mee - led, hüüdku

la - he - das - ti, lõ - bu - sas - ti kee - led!

Ol - gu rööm, ol - gu rööm, ol - gu
rööm, mei - e saat - jaks ke - va - del!

::: Mingem nüüd, mingem nüüd,
 mingem marssides nüüd,
 mingem laande ja lepikusse laulma,
 mingem murule, käigem künkale,
 kus on löokeste, ööbikute hüüd! :::
 ::: Olgu röömsad meil marssides meeled,
 hüüdku lahedasti, lõbusasti keeled! :::
 ::: Olgu rööm, olgu rööm, olgu rööm meie
 saatjaks kevadel! :::

Laul lainetel

W. A. Mozart
1756-1791

Vivace
mp

1. 0 - mas väik - ses val - ges paa - dis

li - bi - sen ma ü - le vee.

Õi - se tuu - le vaik - ne sa - hin

ka - jab lä - bi kõrk - ja - te.

pp

Kuu - len tuu - le sa - la - jut - tu, vaa - tan, kuu kuis

sä - de - leb, vir - ven - da - val lain - te - sel - jal

paa - di - ke - ne li - bi - seb,

paa - di - ke - ne li - bi - seb.

2. Vaata, kaugel järvepinnal
vetevaldjad tantsivad,
seal ju söuab vetevana,
ise kannelt helistab.
Vaatlen hiilgvaid taevatähti,
vesiroose uinuvaid,
ranna veerul tummad kased
∴ hilist sõudjat vaatavad. ∴

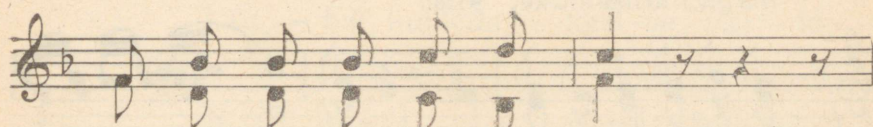
Uinu, mu lind

Õrnalt

B. Flies*

1-2. Uiu, mu väsi-nud iind,

u - ne - le hõl - ju - tan sind!

1. Uiu - mas ra - hus maa - ilm (on ju ui - nu - mas),
2. Ju - ba on al - ga - mas öö (on ju al - ga - mas),

sui - ku - mas lil - le - silm (on ju sui - ku - mas),
lõp - pe - nud vä - si - tav töö (on ju lõp - pe - nud),

vaik - ne on võ - sas - tik, aas (vaik - ne võ - sas - tik),
su - le - tud vä - si - nud silm (on ju su - le - tud),

vai - nul ju kas - te - gi maas (vai - nul kas - te - gi),
va - ju - nud kin - ni ju kuld (kin - ni va - ju - nud),

* Selle laulu autoriks peeti kaua aega W. A. Mozartit.

kin-gul on ku-ma-mas kuu,
 he-li-seb ui-nu-tav viis,

kin-gul ku-mas kuu (kin-gul ku-ma-mas),
 he-li-se-mas viis (vaik-ne, ui-nu-tav).

sirtsu-ke sulge-nud suu!
 ma-ga, mu mai-muke, siis! Nüüd ui - nu, nu

sirts - ki sul - gend suu!
 ma - ga, mai - mu ga. Ui - - -

lind, ma val - van ju sind!

nu, ui - - - nu!

Uinulaul

Mõõdukalt

Kaanon
 2-hääline

Tu - le, tu - le, u - ne - ke - ne!
 Tu - le, u - ni, uk - sest sis - se!

Len - da li - gi, lin - nu - ke - ne.
 As - tu, u - ni, ak - nast sis - se.

Õobik, kuldakeelne, vaiki

V. Zabella

M. Glinka
1804—1857

Moderato

1. Õö - bik, kul - da - keel - ne, vai - ki,

laul - da po - le va - ja, sil - ler - du - si

ä - ra saa - da ai - ast koi - du a - jal,

sil - ler - du - si ä - ra saa - da

ai - ast koi - du a - jal, sil - ler - du - si
- - - ra

ä - ra saa - da ai - ast koi - du a - jal.

2. Sinu igatsevaid viise
taluda ei suuda.
∴ Tuksatamast süda lakkab,
raskeks rinna muudab. ∴
3. Palju, palju kurbi mõtteid
mulle laulud toovad.
∴ Õnnelikud sinu päevad
pesakeses soojas. ∴
4. Minul laul küll rinda rõhub,
troosti ei saa anda.
∴ Ööbik, kallis, pole vaja
mulle laulu laulda. ∴
5. Lenda, leia õnnelikke,
neid, kel pidurõivad.
∴ Nemas sinu laulu saatel
pidutseda võivad. ∴

Soov

F. Chopin
1810—1849

Allegretto

mf

Handwritten notes: J, D, R, R, S, S, S, N, N, N

1. O - lek - sin   päi - ke - ne   kõrgel tae - va -
Seal, kus su   ak - na - ke   ja su väi - ke

Handwritten notes: M, S, J, D, R, R

tel - gil,   ai - nult siis   sil - nu - le
tu - ba,   pais - ta   vaid   si - nu - le

Löpp

mf

Handwritten notes: S, N, R, D, L, J

sä - raks kau - nil   hel - gil!   Päik - se - nä
pa - luk - sin ma   lu - ba!

pais - tak - sin,   ak - nas - se   hel - gik - sin.

Handwritten notes: ritardando, FERMAT

kuid ik - ka ai - nult   sul - - le!

2. Oleksin linnuke kõrgel taevakaarel,
ainult siis sinule laulaksin, mu aare!
Seal, kus su aknake ja su väike tuba,
laulda vaid sinule paluksin ma luba!
Linnuna laulaksin,
kandlena kajaksin,
kuid ikka ainult sulle!
Seal, kus su aknake ja su väike tuba,
laulda vaid sinule paluksin ma luba.

Laulud jälle kõlamas

Rõõmsalt ♩ = 11ööök

Kaanon 4-häälne

Lau-lud jäl-le - kõ-la - mas, hää-led jäl-le

he - la - mas. Lal - lal, laa - la - la, laa - la - la,

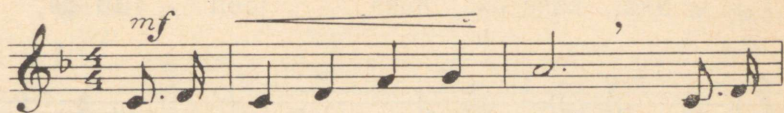

laa, lal - lal, laa - laa - la, laa - lal, laa!

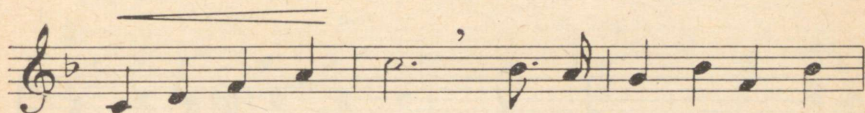
Marsilaul

Marsi tempos

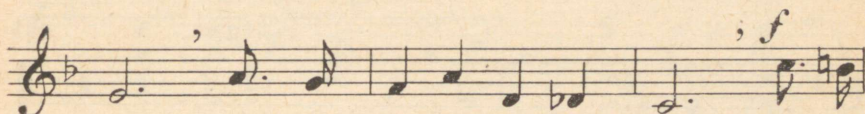
J. Fearnley

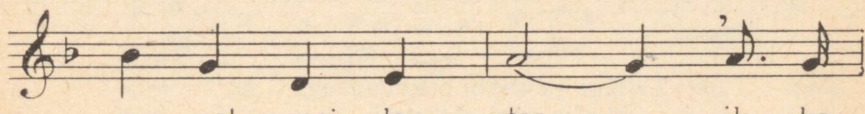
1 Kui on tu - me tae - va - kaar kargel,

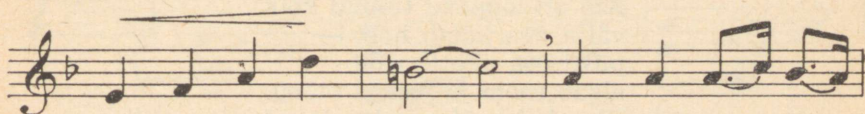
kül - mal tal - ve a'al, või ehk tuis - kab ras - ket

lund, et kõik ma - gab tal - ve - und. Ei see

mu - ret mei - le tee, — ik - ka

rõõ - mus on me meel, — män - gi - me ja

lau - la - me: tral - la - la, la - la - la - laa!

(kordamisel vilistades)

Üks, kaks, üks, kaks, joon - du-ge,

hm, hm, hm, hm, hm, hm,

jul - gelt ik - ka sam - - mu-ge, nüüd

üks, kaks, üks, kaks, üks. üks.

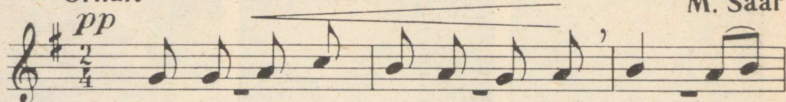
2. Kui ju saabub kevadaeg,
 ei siis püsi ole meil,
 pikaks jääb siis koolipäev,
 mõte mujal ringi käib.
 Kui on lõppend tunnid kõik,
 välja õue kõlab hõik —
 püsti pea ja ette rind:
 algab rõõm ja lust ja mäng.
 Üks, kaks, üks, kaks, joonduge ...

Hällilaul

Eesti rahvaviis

M. Saar

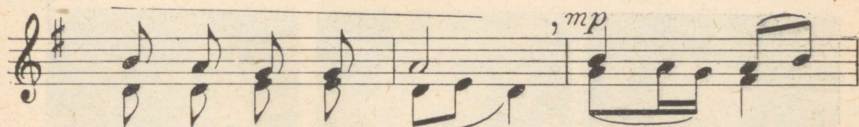
Õrnalt

1.-2. Tu - du, tu - du, tu - vi - ke - ne, } kii - ge -
Ma - ga, mar - ja - ok - sa - ke - ne, }

le, — kii - ge - le! — Tsuu, tsuu, suu - reks,

kas - va kan - geks sa.

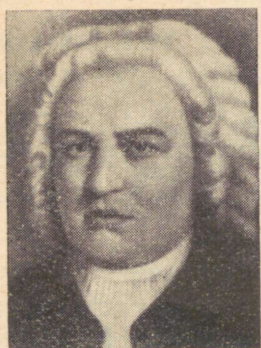
1. Memm läks
2. Memm toob

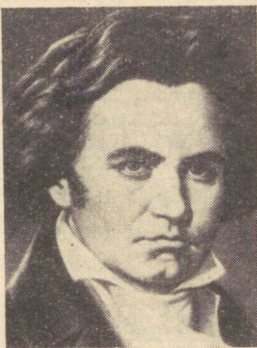
met - sa mar - ju too - ma, taat läks
met - sast maa - sik - mar - ju, taat toob

lin - - na sai - - a too - - ma
lin - - nast sar - ve - - sai - - a.

J. S. BACH
21. 03. 1685 — 28. 07. 1750

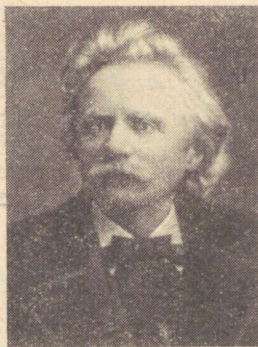
L. VAN BEETHOVEN
16. 12. 1770 — 26. 03. 1827

W. A. MOZART
27. 01. 1756 — 5. 12. 1791

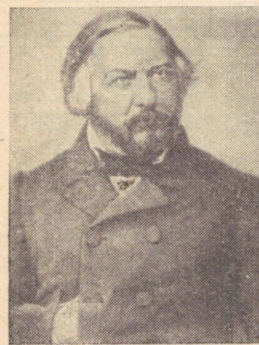
F. CHOPIN
1. 03. 1810 — 17. 10. 1849

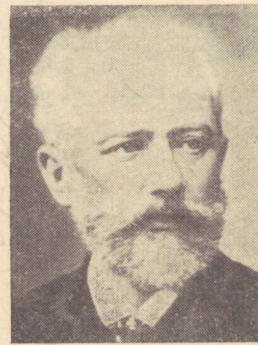
E. GRIEG
15. 06. 1843 — 4. 09. 1907

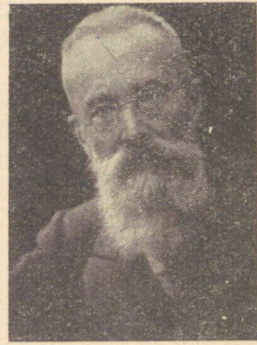
J. SIBELIUS
8. 12. 1865 — 20. 09. 1957

M. I. GLINKA
1. 06. 1804 — 15. 02. 1857

P. I. TŠAIKOVSKI
7. 05. 1840 — 6. 11. 1893

N. A. RIMSKI-KORSAKOV
18. 03. 1844 — 21. 06. 1908

PORTREID

I. DUNAJEVSKI
30. 01. 1900 — 25. 07. 1955

A. NOVIKOV
30. 10. 1896

D. KABALEVSKI
30. 12. 1904

F. SÄBELMANN
26. 09. 1851 — 22. 02. 1911

M. HÄRMA
9. 02. 1864 — 16. 11. 1941

A. LÄTE
12. 01. 1860 — 9. 09. 1948

M. SAAR
28. 09. 1882 — 28. 10. 1963

E. KAPP
26. 05. 1908

G. ERNESAKS
12. 12. 1903

KÜSIMUSI, ÜLESANDEID JA HARJUTUSI

Küsimusi ja ülesandeid

1. Missugune noot asub

do-st $\frac{1}{2}$ tooni võrra kõrgemal?

fa-st $\frac{1}{2}$ " " "

mi-st 1 " " "

mi-st $\frac{1}{2}$ " " "

re-st 1 " " "

do-st 1 " " madalamal?

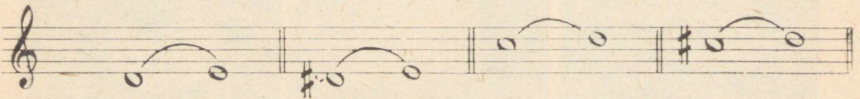
re-st $\frac{1}{2}$ " " "

si-st $\frac{1}{2}$ " " "

do-st $\frac{1}{2}$ " " "

la-st 1 " " "

2. Kui suured on järgmiste nootide vahed?

8. Moodustada valemi järgi Fa-mažoor heliredel
Sol-mažoor heliredel
mi-minoor heliredel
re-minoor heliredel

9. Määrata noodi järgi kindlaks alljärgnevate laulude helistik:

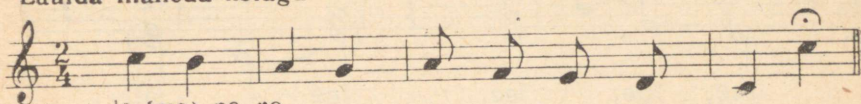
Ena süda
Lenin on meiega
Poiste laul
Suusasõit
Uueks tõusuks
Millest unistavad lapsed
Noored meremehed
Mardilaul
Ihkasime ikkest lahti
Pidu hakkab
Laul väikevennast
Õöbik, kuldakeelne, vaiki
Hakkame, mehed, minema

10. Kes on alljärgnevate laulude autorid?

Kungla rahvas
Lenin on meiega
Ihkasime ikkest lahti
Töö ja võitlus
Rõõmus salk
Lauliku lapsepõli
Hakkame, mehed, minema
Tere, Moskva
Turistid
Maailma nooruse marss

HINGAMISE, HÄÄLDAMISE JA HÄÄLEMOODUSTAMISE HARJUTUSI

Laulda mäheda kõlaga *)

la (ma) na ra
ie (me) ne re
li (mi) ni ri
lo (mo) no ro
lu (mu) nu ru

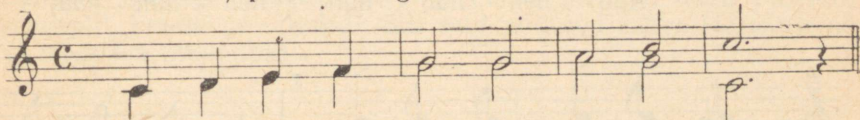
ma (la)
me (le)
mi (li)
mo (lo)
mu (lu)
jo

Laulda maheda kõlaga

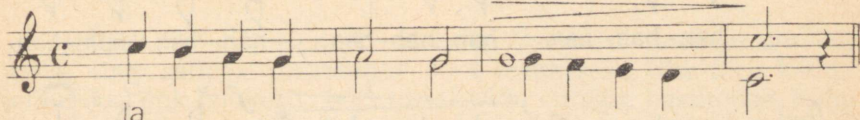

mo
me
mi
mü
jo

Laulda mahlaka, pehme kõlaga

la

la

*) Alltoodud harjutusi tuleb järjekindlalt kasutada hääle treeninguks, neid kromaatilisel pooltoonide kaupa kõrgemale transponeerides:

I hääl ulatuses do'—fa''

II hääl „ la—re''

Māzooris

Hoogsalt

mf

Lee, lee, lee, lee - - - lo!

Musical notation for Māzooris Hoogsalt: Treble clef, common time (C), dynamic *mf*. The melody consists of quarter notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The accompaniment consists of quarter notes: C3, G2, C3, G2, C3, G2, C3, G2. The lyrics are "Lee, lee, lee, lee - - - lo!".

Minooris

Mōōdukalt

p *pp*

Lee, le - le - le - le - lee, lee - - - lo!

Musical notation for Minooris Mōōdukalt: Treble clef, common time (C), key signature of two flats (Bb, Eb), dynamics *p* and *pp*. The melody consists of quarter notes: C3, Bb3, Ab3, Gb3, Fb3, Eb3, D3, C3. The accompaniment consists of quarter notes: C3, Bb3, Ab3, Gb3, Fb3, Eb3, D3, C3. The lyrics are "Lee, le - le - le - le - lee, lee - - - lo!".

Hah-hah-haa!

Hoogsalt

T. Vettik

mf

Hah - hah - hah - hah, hah - hah - haa,

Musical notation for Hoogsalt Hah-hah-haa!: Treble clef, 2/4 time signature, dynamic *mf*. The melody consists of quarter notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The accompaniment consists of quarter notes: C3, G2, C3, G2, C3, G2, C3, G2. The lyrics are "Hah - hah - hah - hah, hah - hah - haa,".

hah - hah - haa, hah-hah-haa, hah - hah - hah - hah,

Musical notation for Hah-hah-haa! continuation: Treble clef, 2/4 time signature. The melody consists of quarter notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The accompaniment consists of quarter notes: C3, G2, C3, G2, C3, G2, C3, G2. The lyrics are "hah - hah - haa, hah-hah-haa, hah - hah - hah - hah,".

hah - hah - haa, hah - hah-hah - hah, hah - hah - haa!

Musical notation for Hah-hah-haa! final line: Treble clef, 2/4 time signature, dynamic *f*. The melody consists of quarter notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The accompaniment consists of quarter notes: C3, G2, C3, G2, C3, G2, C3, G2. The lyrics are "hah - hah - haa, hah - hah-hah - hah, hah - hah - haa!".

Rahvalaul

Laululoomingut, mis on tekkinud rahva seas ja mis on põlvest põlve edasi antud suulisel teel, nimetatakse rahvalauluks. Rahvalaulude loojaiks on olnud peamiselt muusikaliselt andekamad inimesed rahva seast — rahvalaulikud.

Rahvalauludes kajastub kõige mitmekülgsemalt tolleaegne elu. Nad jutustavad tööst, tähtpäevadest, loodusest, mängudest jne., sellepärast on rahvalauludel suur ja püsiv väärtus. Sageli on heliloojad kasutanud suuremate muusikateoste loomisel mitmesuguseid rahvalaulude viise.

Rahvapillilood ja rahvapillid

Vanal ajal tantsiti rahvatantse laulu saatel, nii nagu seda veel tänapäevalgi tehakse ringmängude puhul. Keskajal aga hakati tantsude saatteks mängima mitmesugustel pillidel, nagu torupill, sarvepill, kannel ja vilepill. Siis said pillilood rahva lõbustajaina ka iseseisva tähenduse.

Torupill

Torupill on valmistatud nahksest õhukotist (loomamagu või -põis) ning sellega ühendatud 3—4 torukesest. Ühe toru kaudu puhutakse õhk õhukotti, 1—2 toru kaudu antakse bassitoone, kuna üks toru on ette nähtud viisi mängimiseks — nn. «sõrmiline». Viimane on varustatud kuue auguga ja on valmistatud kadakast või noorest männist.

Mängima asudes asetab pillimees õhukoti vasema käe alla, võtab sõrmilise kätte ja hakkab puhumistoru kaudu õhukotti täis

puhuma. Et õhk puhumistorust tagasi ei pääseks, on puhumistoru ots klapiga sulguv. Kui kotis on juba küllaldaselt õhku, hakkavad teised 2—3 toru «hüüdma», sõrmilisel mängib pillimees viisi, kuna bassitorud mängivad ühetoonilist saatejorinat. Kui pillil on kaks bassitoru, siis on üks neist madalama, teine kõrgema häälega. Bassitorude ja sõrmilise sees on hääle tekitajaks õhuke pilliroost keeleke. Torupill on siis hääles, kui bassitorud omavahel ja sõrmilise toonid kokku kõlavad.

Torupilli nimetati ka pulmapilliks, kuna ükski pulm ei möödunud ilma torupillimänguta.

Kannel

Kannel on keelpill, mis koosneb kolmnurksest kõlakastist ja sellele asetatud kõlakaanest. Kõlakaanele on asetatud pingutatud keeled. Vanematel kanneldel oli vaid 5—6 keelt. Kannelt kasutati peamiselt laulude saatepillina, kuid mängiti ka rahvatantsude saateks. Hiljem asetati kandlele 20—48 keelt, mistõttu mängimisvõimalused muutusid palju avaramaks.

Vilepill

Vilepill on puhkpill, mis on valmistatud puutorukesest ning varustatud puhumishuuliku ja sõrmeaukudega (nagu pajupillgi). Vilepill on heleda, mitte tugeva kõlaga. Kasutati mitmesuguste viisikeste mängimiseks.

Sarvepill

Sarvepill (lutusarv, luik) on samuti puhkpill, mis valmistati sokusarvest ning varustati sõrmeaukudega (sõrmilistega). Omab võrdlemisi tugeva, läbilõikava tooniga kõla. Kasutati lühilugude mängimiseks.

Tänapäeval kasutatakse nimetatud pille vähe, kuna nendel pole võimalik mängida nõudlikumaid palu. Küll aga kasutatakse neid veel mitmesugustes rahvapilliorkestrites.

TORUPILL

R. Päts

Elavalt

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. It begins with a whole rest, followed by a double bar line and a repeat sign. The melody starts with a quarter note G4, followed by eighth notes A4, B4, and C5, then eighth notes B4, A4, and G4. The lower staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#). It begins with a quarter note G3, followed by quarter notes A3, B3, and C4, then quarter notes B3, A3, and G3. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

The second system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. It begins with a quarter note G4, followed by eighth notes A4, B4, and C5, then eighth notes B4, A4, and G4. The lower staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#). It begins with a quarter note G3, followed by quarter notes A3, B3, and C4, then quarter notes B3, A3, and G3. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

Kogust «Klaveripalad lastele eesti rahvaviisidele».

First system of musical notation. The upper staff begins with a whole rest followed by eighth-note patterns. The lower staff features a melodic line with eighth notes and a bass line with quarter notes.

Second system of musical notation. The upper staff contains eighth-note patterns. The lower staff includes a melodic line with accents and a bass line with quarter notes.

Third system of musical notation. The upper staff shows eighth-note patterns and a melodic line with accents. The lower staff features a melodic line with accents and a bass line with quarter notes.

Fourth system of musical notation. The upper staff contains eighth-note patterns and a melodic line with accents. The lower staff features a melodic line with accents and a bass line with quarter notes. A dynamic marking *p* is present in the final measure.

VILESPILL

Kaunis kiiresti

R. Päts

The musical score is written for two staves in 2/4 time. It begins with a piano (*p*) dynamic. The first system shows the right hand starting with a rest, followed by a melodic line in the second system. The left hand plays a steady eighth-note accompaniment. A mezzo-forte (*mf*) dynamic is introduced in the first system, and a piano (*p*) dynamic is introduced in the second system. The piece concludes with a final cadence in the third system.

SARVELUGU

Kiirelt

R. Päts

The first system of music consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The time signature is 3/4. The music begins with a dynamic marking of *mf*. The melody in the upper staff features eighth and quarter notes, while the bass line consists of chords and rests.

The second system of music continues the piece. It features two staves. The upper staff has a first ending bracket labeled '1.' and a second ending bracket labeled '2.'. The melody continues with eighth and quarter notes, and the bass line provides harmonic support with chords and rests.

The third system of music features two staves. The upper staff has a dynamic marking of *mf* and a performance instruction '(kordamisel)' with a slur over a group of notes. The melody continues with eighth and quarter notes, and the bass line consists of chords and rests.

The fourth system of music features two staves. The upper staff has a slur over a group of notes. The melody concludes with a final cadence, and the bass line ends with a few notes. The system concludes with a double bar line.

KANDLELUGU

«Pöiapolka»

Polka tempos

8va

mf

8va

8va

8va

p

KATKEND „ÜLLATUSÜMFOONIAST“

(II osast)

Andante

p (kordamisel *pp*)

J. Haydn

1732–1809

TŠERNOMORI MARSS

oop. «Ruslan ja Ludmilla»

M. Glinka

1804—1857

Tempo di marcia

MENUETT *

O. Merikanto

1868—1924

Moderato

p

a tempo

rit.

* Menuett — vana prantsuse tants $\frac{3}{4}$ taktis.

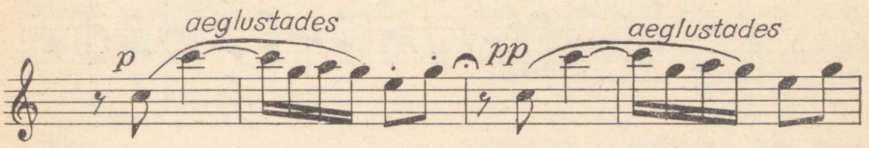
IGATSUS KEVADE JÄRELE

R. Tobias

1873—1918

a tempo

Igatsevalt

JAHIMEHE LAUL

R. Schumann

1810—1856

Värskelt ja rõõmsalt

The musical score consists of seven staves of music, all in a single system. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 6/8. The music is written in a single melodic line on a treble clef. The dynamics and articulations are as follows:

- Staff 1: *f* (forte), slurs over the first and second measures.
- Staff 2: *f* (forte), slurs over the first and second measures.
- Staff 3: *ff* (fortissimo) for the first measure, *f* (forte) for the second measure, slurs over the first and second measures.
- Staff 4: *ff* (fortissimo) for the first measure, *p* (piano) for the second measure, slurs over the first and second measures.
- Staff 5: *f* (forte), slurs over the first and second measures.
- Staff 6: slurs over the first and second measures.
- Staff 7: slurs over the first and second measures.

- Accelerando** — kiirendades
Allargando — laienedes
Allegretto — kaunis kiiresti
Allegro — kiiresti
Alt — madal naishääl
Alteratsioonimärk — kõrgendus- (#)
 või madaldusmärk (♭)
Andante — väljapeetult, parajalt
 pikkamisi käies
A tempo — algtempo
Bass — madal meeshääl
Bekarr — keelumärk (♯)
Bemoll — madaldusmärk (♭)
Crescendo (lüh. cresc. või <) — paisudes
Da Capo al Fine — algusest kuni sõnani «Fine» (Lõpp)
Diesis — kõrgendusmärk (#)
Diminuendo (lüh. dim. või >) — kõlajõudu kahandades
Dünaamilised märgid — kõlajõu muutemärgid
Etüüd — harjutus mängutehnika arendamiseks
Fantaasia — mõttekujutus
Fermaat — peatusmärk (⌣)
Fine — lõpp
Forte (lüh. f) — valjult
Fortissimo (lüh. ff) — väga valjult
Harmonia — kooskõla
Helilaad — helide omavaheline seos ja nende suhted põhitooniga, millest selgub laulu üldine kõlaline iseloom (mažoorne või minoorne)
Helistik — helilaad, mille põhitoon on teada, näit. Do-mažoor, re-minoor jne.
Hümn — ülistuslaul
Juhttoon — heliredeli VII aste, mis juhib meloodiakäigu taas põhitoonile
Kaanon — mitmehäälne helind, milles kõik hääled esitavad üht ja sama meloodiat, kuid astuvad sisse mitte üheaegselt, vaid üksteise järel kindlas korras
Largo — laialt, pikaldaselt
Lento — aeglaselt, pikkamööda
Marcato — rõhutatult
Masurka — erksa iseloomuga poola rahvatants $\frac{3}{4}$ taktis
Mažoor — helge-(röömsa-)ilmeline helilaad
Meloodia — viis
Menuett — vana prantsuse tants $\frac{3}{4}$ taktis
Mezzo forte (lüh. mf) — poolvaljult
Mezzo piano (lüh. mp) — poolvaikselt
Minoor — karge- (nukra-)ilmeline helilaad
Moderato — parajalt, mõõdukalt
Oktaav — VIII aste mingist heliredeli astmest
Ooper — muusikaline draama
Operett — muusikaline komöödia
Paralleelsed helistikud — ühesuguseid helisid omavad mažoor- ja minoorhelistikud (näit. Do-mažoor ja la-minoor)
Paus — vaikimise vältuse märk
Piano (lüh. p) — vaikselt
Pianissimo (lüh. pp) — väga vaikselt
Polka — tšehhi päritoluga kiireloomuline hüppetants $\frac{2}{4}$ taktis
Refrään — laulu kordusosa
Ritardando (lüh. rit.) — aeglustades
Romanss — lüürilise iseloomuga muusikateos soolohäällele saatena
Sereenaad — äratusmuusika
Sopran — kõrge naishääl
Sümfoonia — suurteos orkestrile, koosneb tavaliselt neljast osast
Takt — heliteose osa ühest tugev-rõhust kuni järgmiseni
Tempo di marcia — marsi tempo
Tempo di menuetto — menueti tempo
Tempo di polka — polka tempo
Tempo di valse — valsi tempo
Tetrahord — heliredeli pool, koosneb neljast noodist
Toonika — helistiku põhitoon, I aste
Valss — sujuva, nõrke iseloomuga tants $\frac{3}{4}$ taktis
Vivace — elavalt
Võtmemärgistik — noodivõtme kõrvale asetatud kõrgendus- (#) või madaldusmärgid (♭)

SISUKORD

Au nõukogude võimule — V. Zahharov	3	Marsilaul — J. Fearnley	133
Hakkame, mehed, minema — G. Ernesaks	28	Matkalaul — R. Päts	75
Heinatöö — E. Arro	87	Millest unistavad lapsed — A. Hatšaturjan	73
Hoogu juurde — H. Toots	57	Mingem nüüd — V. Bellini	123
Hällilaul — M. Frey	22	Naljaluugu — J. Jürme	107
Hällilaul — F. Schubert	105	Noored meremehed — B. Körver	45
Hällilaul — M. Saar	135	Noorte mitšuurinlaste laul — E. Žarkovski	29
Daino — leedu rahvaviis	119	Noorushümn — O. Gerster	120
Ena süda — Th. Hansen	111	Nääripuu laul — M. Krassev	51
Ihkasime ikkest lahti — M. Saar	106	Nõtke pihlakene — vene rahvaviis	41
Ilutegija — G. Ernesaks	33	Oh mina väike mehekene — eesti rahvaviis	24
Isamaa hiilgava' pinnalla — J. Ennola	38	Oled seisnud tormikaartel — E. Kapp	4
Kalal — B. Körver	17	Pidu hakkab — eesti rahvaviis, M. Härma	103
Karjamaal — soome rahvaviis	23	Pioneeride laagrilõke — V. Muradeli	31
Karjasepõli — eesti rahvaviis	93	Punapaela-laul — rootsi rahvaviis	37
Kartul — valgevene rahvaviis	115	Päike ja orvulapsed — läti rahvaviis	61
Kodumaa — vene rahvaviis, U. Šišov	62	Poiste laul — R. Päts	69
Kolhoosi pillimehed — L. Tauts	85	Ringmängu-laul — eesti rahvaviis	112
Kroonlinna madrused — revolutsiooniline laul	43	Ringantsu-laul — rootsi rahvaviis	18
Kuidas leiti näärpuid — H. Lepnurm	52	Rõõmus salk — M. Blanter	83
Kui Kungla rahvas — K. A. Hermann	109	Sarvelaul — eesti rahvaviis, R. Päts	96
Kuri koeramuri — kaanon, T. Vettik	72	Setukõõ — setu viis, J. Simm	67
Kägu — poola rahvaviis	117	Soov — F. Chopin	131
Kägu — prantsuse rahvaviis	116	Suurt Marit ja Pisikest Peetrit — eesti rahvaviis, E. Oja	101
Küll meil on siin tore — I. Dunajevski	77	Suusasõit — S. Polonski	55
Lainetel — saksa rahvaviis	91	Sügisel — soome rahvaviis	42
Laul lainetel — W. A. Mozart	125	Teid tervitame — L. Beethoven	121
Laul väikevennast — eesti rahvaviis	49	Tere, Moskva! — A. Lepin	79
Lauldes üles kasvasin — läti rahvaviis	114	Turistid — M. Starokadomski	81
Lauliku lapsepõli — eesti rahvaviis, M. Härma	94	Tänaste seppade laul — V. Kapp	13
Laulud jälle kõlmas — kaanon	132	Uinu, mu lind — B. Flies	127
Laululind — slovaki rahvaviis	90	Uinulaul — kaanon	128
Laulu mõju — eesti rahvaviis	99	Uueks tõusuks — V. Reiman	63
Lastekoor kantaadist «Lääne-meri — rahumeri» — E. Kapp	36	Üle lume lagedale — eesti rahvaviis, R. Päts	50
Lenin on meiega — S. Tulikov	5	Väike kevadelaul — K. A. Hermann	97
Lumisel rajal — A. Pajupuu	53	Väike trummilööja — saksa revolutsiooniline laul	21
Lõbus lugu	66	Ööbik, kuldakeelne, vaiki — M. Glinka	129
Maailma Demokraatliku Noorsoo hümn — A. Novikov	7		
Maailma nooruse marss — V. Muradeli	10		
Mardilaul — eesti rahvaviis	100		

MUUSIKA KUULAMISEKS

Torupill — R. Päts	146
Vilespill — R. Päts	148
Sarvelugu — R. Päts	149
Kandlelugu	150
Katkend «Üllatussümfooniast» — J. Haydn	151
Igatsusvalss — F. Schubert	152
Tšernomori marss oop. «Ruslan ja Ludmilla» — M. Glinka	153
Menuett — O. Merikanto	154
Igatsus kevade järele — R. Tobias	155
Jahimehe laul — R. Schumann	156
Heliloojate portreid	136
Rahvamuusikast	
Rahvalaul	143
Rahvapillilood ja rahvapillid	143

Torupill	143
Kannel	144
Vilespill	145
Sarvepill	145

Väike muusikaline oskussõnastik	157
---	-----

MUUSIKATEOORIA

Do-mažoor heliredel	19
la-minoor heliredel	25
Sol-mažoor heliredel	34
mi-minoor heliredel	39
Fa-mažoor heliredel	47
re-minoor heliredel	59
Re-mažoor heliredel	65
si-minoor heliredel	70
Si-bemoll-mažoor heliredel	88
sol-minoor heliredel	92

Рихо Пятс. Песенник для VI класса. Издание 9-е. На эстонском языке. Художественное оформление Э. Тали. Издательство «Валгус», Таллин, Пярнуское шоссе, 10.

Toimetajad A. Haljamaa ja E. Kaarde. Kunstiline toimetaja H. Keigo. Tehniline toimetaja E. Toomsalu. Korrektorid H. Kahar ja A. Kalberg.

Laduda antud 20. V 1969. Trükkida antud 19. VIII 1969. Kohila Paberivabriku trükipaber nr. 2, 60×90/16. Trükipoognaid 10,0. Arvestuspoognaid 8,45. Trükiarv 17 000. Tellimuse nr. 1681. Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42. Hind 33 kop.

33 kop.

A-30105

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00417654 3